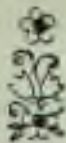

Zdravíme paní
F. CHLADILOVOU
Illinois

50 centů

TELEFONY:

(708) 749-1891
(708) 749-1898

6426 WEST
CERMAK ROAD
BERWYN, IL.
60402

(USPS 092670)

DENNÍ HLASATEL

THE OLDEST CZECHOSLOVAK DAILY NEWSPAPER IN THE FREE WORLD

Czechoslovak Daily Herald

VOL. XCVIII.

SECOND CLASS
POSTAGE PAID AT
BERWYN, ILLINOIS

Established 1891

ČTVRTEK 30. LISTOPADU 1989 - Čís. 84

THURSDAY, NOVEMBER 30, 1989

Československo stále středem světové veřejnosti

PRAHA - Československo

Po devíti dnech trvalých, ale klidně probíhajících protestech se Ústřední výbor komunistické strany rozhodl na svém druhém krizovém zasedání přijmout požadavky Občanského fóra, střečové to organizace sdružující různé disidentské a opoziční skupiny a hnutí. Nový generální tajemník Československé komunistické strany Karel Urbánek předložil přijatý program, v němž se žádá vytvoření koaliční vlády, ve které by byli vedle zástupců jiných politických stran také nečlenové žádných stran; dále bude zahájen a veden dialog s Občanským forem, protože Občanské forum je skutečností a jednání s ním je jedinou cestou ven z dnešní napjaté situace; bude svolán mimořádný sjezd komunistické strany na 26. ledna příštího roku, který také zvolí členy do Ústředního výboru, což by signalizovalo čistku v samotném Ústředním výboru strany. Na zasedání Ústředního výboru došlo také k vyloučení tří členů Politbyra: Miroslava Štěpána, Miloslava Zavadila a Josefa Lenárta. Do prezidia bylo přijato sedm nových poměrně neznámých komunistů, včetně předsedy Socialistického svazu mládeže Vasilu Mohority a Miroslava Válka. Občanské forum se ale nespokojuje s dosažením splnění těchto svých požadavků. Na druhé schůzce vedoucího Občanského fóra Václava Havla s dosud přežívajícím ministerským předsedou Ladislavem Adamcem předložilo hnutí dalších šest bodů, mezi které spadá: zřízení demokratického státu postaveného na právním podkladě, konání svobodných voleb, v nichž všechny strany budou mít stejná

Tramvaje, auta a tisíce lidí na ulicích v pondělí v Praze při generální dvouhodinové stávce za demokracii v Československu

práva, zapojení země do Evropy a zavedení smíšené ekonomie a podpoření investování. Občanské forum ale prozatím tvrdí, že Československo musí zůstat členem vojenského svazku Varšavské smlouvy. Ještě v březnu nový komunistický vůdce Karel Urbánek tvrdil, že Havlovým cílem je návrat kapitalismu a že s Havlem nelze dělat kompromisy. A ještě před čtyřmi týdny Ladislav Adamec srovnával Václava Havla s nacisty.

Dvouhodinová generální stávka vyhlášená Občanským forem na pondělí 27. listopadu proběhla úspěšně v celé republice. Dělníci i horníci a další pracující opravdu vyšli do ulic a zastavili práci. Na shromážděních volali opět po svobodě a po odstranění režimu.

Těm kritikům

Frant. Št'álik

Staré přísloví praví, že po bitvě je každý generálem. A začíná to slovem 'kdyby' a ty se mohou týkat malých věcí, třeba jen v kruhu rodiny, ale i záležitostí týkajících se celého národa.

Náš český národ žije v prostoru který mu nemůže nikdo závidět. Není ovšem divu, že praotec Čech si ten kousek světa vybral, je to opravdu tak, jak se zpívá v naší hymně ...zemský ráj to na pohled. ... Jestliže je ta pověst o praotci Čechu pravdivá, on nemohl předvídat jak bude vypadat svět za 1500 let, ale jistě volil dobře v měřítku té doby. Přirozená hradba hor, neproniknutelné hvězdy ty

Pokračování na str. 3

Máváním projevuje jedna ze starších žen pod statuí av. Ludmily, patronky české, radost a účast na cestě ke svobodě a demokracii v Praze

Smutná bilance hračkářského ráje

V. J. m. - rfe

Sortiment hračkářského průmyslu obnáší na milión různých předmětů, a výroba hraček je jedním z nejvýnosnějších průmyslových odvětví. Hračkářský průmysl se na západě už dávno neorientuje pouze na děti ale i na dorůstající mládež a na dospělé.

Objektivně to souvisí s rostoucí životní úrovní a s přibýváním volného času. Takže ke cti se dostává 'homo ludens', hravý člověk, zcela ve smyslu některých antropologických koncepcí, které tvrdí, že základní lidskou dispozicí člověka je hravost, z níž se na nejvyšší úrovni odvozuje umělecká tvořivost a vynalézavost a na obecné úrovni schopnost člověka žít v prvkem hry šed' každodenní existence.

Poptávka po hračkách se povzbuzuje i uměle, novou filozofií hry; úkolem reklamy bylo přimět dospělé, aby se za svou hravost přestali stydět.

Příběhy o roztržkách mezi otcí a jejich malými syny, kteří se pod vánočním stromkem tahají o elektrický vláček, jsou obecně známé. A proč toho nevyužít, řeknou si výrobci hraček a začnou vyrábět složitá zařízení, s níž si dítě na poprvé samo neporadí: hraví otcové chytanou slinu, osamostatní se, založí kluby miniaturních železnic a výroba vláček se zmnohonásobí. 'Člověče nezlob se!' si troufnou dospělí zahrát bez dětí nejvýš v nemocnici s nohou v sádře. Objeví-li se však na trhu složitá strategická hra, jež vyžadují inteligenci a nebo schopnost logického myšlení, mohou se jim s potěšením oddávat otcové i dědové bez rizika a bez pocitu, že se zesměšní. A člověk je - jak již řečeno - tvor hravý.

Na pozadí tohoto hračkářského ráje je bilance československých výrobců hraček zvláště smutná. Podle toho, co o tom nedávno napsalo Svobodné slovo, čeká na jednu stavebnici 'Lega' několik tisíc koupěchtivých otců. Plyšové hračky, pokud jsou vůbec k dostání, ustrnuly někde u medvídků našich babiček a náročnější technické hračky se prostě nevyrábějí. V jednom podniku si spočítali, že kdyby chtěli vyrobit dálkově řízené autíčko, musely by nakoupit tolik součástek v zahraničí, že by jeden kus stál 1.900 Kčs. Příčiny toho jsou složité, to jest ekonomické a v zemi, která před válkou měla tak vyvinutý hračkářský průmysl jako Československo jsou jen dalším důkazem 'úspěšného' socialistického hospodaření.

Ale to lze dítěti těžko vysvětlit, stejně jako je složité vysvětlit mu, proč, když chtěl 'Lego' dostat stavebnici - dobrou tak leda pro mrňoulinku Nácička, když jeho kamarád má 'Lego'. 'A proč ho má on a ne já?' - "Protože mu ho poslala tetička z ciziny." - "A jak to, že má tetičku v cizině?" - "No, ona tam odešla." - "A proč neodejdeme do té ciziny taky?" - "No, protože my jsme doma tady", pokusí se nemilý rozhovor zakončit otec a zkrúšený pochybnostmi o pedagogickém úspěchu své argumentace napíše do novin čtenářský dopis o dětech zvýhodněných a nezvýhodněných, čímž ovšem jenom poukáže na další, neméně těžko vysvětlitelný problém socialismu.

Miliónový sortiment hraček ve světě, kde milióny dětí hladoví, je konzumní zpupnost - namítne redaktor stranického tisku, a svým způsobem má pravdu. Lži z nouze a z hlouposti - je jeho tvrzení, že děti si, co svět světem stojí, nejlíp vystačí s pár dřevíčky a hadříky a že hračky jsou tedy 'zbytné zboží'. Pravdou je, že děti všech epoch a všech národů, jak dosvědčuje na příklad etnologie a psychologie, si vždycky hrály s miniaturizovaným světem dospělých a osvojovaly si ho tak v přehledném a uchopitelném měřítku. Tak i děti, které vyrůstají uprostřed největší technologické revoluce lidských dějin potřebují hračky, které jim umožní první orientaci v tomto světě. To měl na mysli už Komenský, když požadoval, aby škola byla hrou.

Před uzávěrkou listu jsme se dozvěděli smutnou zprávu, že zemřel pan

p. Dohnal,

mlynář, bytem Berwyn.
Další informace v pohřebním ústavu Mařík, Berwyn.

Zprávy ZE SVĚTA

MOSKVA - Sovětský svaz

Novým ministrem kultury byl jmenován ředitel avantgardního divadla Nikolaj Gubenko, který slíbil zavést novou, mnohonárodnostní kulturní politiku. Jeho jmenování schválil parlament poměrem hlasů 377 ku 8. Ze svého místa byl odstraněn také konzervativní komunista Lev Zajkov, který nahradil Borice Jeltčina jako hlavu moskevské stranické organizace. Zajkova nahradil zase Jurij Prokofjev. Zajkov ale zůstává nadále členem vládnoucího Politbyra a byl jmenován hlavním poradcem Gorbačova při Obranné radě. Úřední tisková kancelář TASS ohlásila dále pád hlavního funkcionáře leningradské komunistické organizace Anatoly Gerasimova, jehož funkce má být spojena s funkcí oblastního stranického činitele, jímž je Boris Gidaspov.

Polský ministerský předseda Tadeusz Mazowiecki ohlásil na tiskové konferenci, že při jednání s prezidentem Gorbačovem dospěl ke shodě názorů v hlavních otázkách týkajících se evropské bezpečnosti. Jinak se mu ale nepodařilo získat okamžitou ekonomickou pomoc od Sovětského svazu v podobě zvýšených dodávek surového oleje a přírodního plynu, snížení poplatků, které Polsko platí za udržování sovětských vojsk na svém území, v oddálení splácení polského dluhu Moskvě a v kompenzaci těch Poláků, kteří byli deportováni do Sovětského svazu během a po druhé světové válce. Moskva také neučinila další ústupek týkající se změny úředního postoje v otázce masakru polských důstojníků v Katyně za druhé světové války. Oba představitelé vyslovili souhlas, aby poválečné hranice zůstaly beze změny v Evropě. Mazowiecki řekl, že respektování existujících hranic v Evropě je zárukou stability.

BELING - Čínská lidová republika

Komunistická Čína označila za nepřijatelný americký zákon, který ulehčuje čínským studentům obávajícím se pronásledování doma, zůstat ve Spojených státech. Mluvíčí čínského ministerstva zahraničí Jin Guihua uvedl, že čínská vláda dá odpověď americkému kongresu v této záležitosti. Ve Spojených státech studuje v přítomné době kolem 40.000 čínských studentů.

CHTOURA - Libanon

Nový křesťanský prezident Elias Hrawi řekl novinářům po zasedání vlády, které se konalo v Sýrii kontrolované východní části Libanonu, že vůdce křesťanské armády generál Michel Aoun má 48 hodin na to, aby přijmul jeho autoritu, jinak že prý v případě nutnosti během několika hodin ukončí jeho vládu v křesťanské enklávě v Libanonu. Aoun v odpověď uvedl, že bude bojovat a že nenařídí svým vojákům v počtu 20.000 vzdát se.

VÍDEŇ - Rakousko

Bulharští disidenti jen opatrně vzali na vědomí oznámení ministerstva vnitra, že noví komunističtí představitelé země rozpustí obávanou jednotku tajné státní policie, která měla za úkol sledovat každé hnutí opozice. Úředně se tomu říkalo 'vést boj proti ideologické diverzi'. List Bulharské komunistické strany napsal, že rozhodnutí bylo oznámeno na schůzce ministra vnitra Georgi Taneva s novým bulharským vůdcem Petarem Mladenovem. Vedoucí disidentů Deyan Kiuranov v telefonickém rozhovoru řekl, že se teprve uvidí, zda nejde jen o kosmetický tah a že sledování opozice bude pokračovat jiným způsobem.

VARŠAVA - Polsko

Vůdce Polské komunistické strany Mieczyslaw Rakowski ohlásil podle úřední tiskové kanceláře PAP, že tržní ekonomická politika vlády vedené Solidaritou přivede Polsko zpět ke kapitalismu a poškodí lid. Mimořádná parlamentní komise prošetřuje, jak se Rakowski choval ve svém úřadě ministerského předsedy.

ATHÉNY - Řecko

Prozatímně vytvořená řecká vláda skládající se z 27 členů zastupujících tři hlavní řecké strany má vládnout až do doby plánovaných voleb v dubnu příštího roku.

SAN SALVADOR - El Salvador

Pravicová salvadorská vláda pod vedením prezidenta Alfreda Cristianiho přerušila všechny diplomatické a obchodní styky s levicovou sandinistickou nikaragujskou vládou po vznesení obvinění, že sandinisté zásobují salvadorské protivládní levicové povstalce zbraněmi. Cristiani prohlásil, že Salvador nebude jen tak stát stranou a dívat se, jak Nikaragua posílá moderní zbraně do Salvadoru. Obvinil také kubánského prezidenta Fidela Castra z pokračování napomáhání salvadorským povstalcům.

BOMBAJ - Indie

Indičtí voliči připravili vládnoucí stranu ministerského předsedy Rajiva Gandhiho Congress Party o většinu v parlamentních volbách. Počítá se s tím, že Gandhi bude muset sestavit koalici vládu.

		Czechoslovak Daily Herald			
Established 1891 The Denny Hlasatel					
6426 W. Cermak Rd., Berwyn, Ill. 60402					
Tel. 1 (708) 749-1891 and 749-1898					
Second class postage paid at Berwyn, Ill.					
Published Tuesdays,		Thursdays and Sundays, except holidays			
SUBSCRIPTION PRICES (Ceny předplatného):					
		KANADA: In U.S. dollars			
		DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)		SUNDAYS ONLY (nedělní pouze)	
DAILY and SUNDAYS (Denní a nedělní)		3 months 28.00 dol.		14.00	
3 months 22.00 dol.		6 months 50.00 dol.		25.00	
6 months 40.00 dol.		12 months 95.00 dol.		45.00	
12 months 78.00 dol.					
		OVERSEAS: in U.S. dollars			
		3 months 32.00		18.00	
		6 months 60.00		30.00	
		12 months 115.00		58.00	
Denní a Nedělní Hlasatel je otevřenou tribunou pro všechny čtenáře, bez rozdílu politické či spolkové příslušnosti a náboženského vyznání. Upozorňujeme, že redakce se nemusi vždycky s uveřejněním článků ztotožňovat. Redakce si vyhrazuje právo zkracovat zasláné články. Zasláné rukopisy se nevracují. Za změnu adresy účtujeme dva dolary.					

Ulrich Stock

Od chvíle, kdy berlínská zeď ztratila svůj význam, americké sdělovací prostředky hystericky hovoří o 'znovusjednocení'. Mne jako Západního Němce to docela ruší.

Narodil jsem se a vyrůstal jsem ve vzdálenosti 40 mil od tak zvané železné opony. Jako novinář jsem často podával zprávy z Východního Německa a jsem přesvědčen, že hovory o sjednocení jsou předčasné, nevhodné a nebezpečné.

Novináři na západě, kteří oslavují opětový vznik jednoho Německa, se dopouštějí stejného omylu, jakého se komunisté dopouštěli po desetiletí. Ignorují lid. Kdo ví, co Východní Němci chtějí? Vědí oni sami, jak si představují budoucnost své země?

Je smutnou skutečností, že jim nebylo dovoleno svobodně myslet, svobodně hovořit a svobodně si zvolit své představitelce. A nyní, sotva se naskytla změna k lepšímu, jsou nuceni odpovídat na otázku, kterou si nepoložili a kterou si možná vůbec nepoloží. Kdy dojde ke znovusjednocení?

Jsem pohnut a mám radost z toho, že se zvedla železná opona, ale myslím si, že Východní Němci nyní potřebují čas. Nemají ještě svobodu tisku a svobodně zvolený parlament. Nemají demokratické strany. Opoziční skupiny nemají zcela jasné ideje o budoucnosti, když jejich základní požadavky byly splněny vládnoucí komunistickou stranou.

Západní představitelé se mýlí, když srovnávají kritiku vlády s přáním po sjednocení. Mnozí Východní Němci ani příliš rádi západní kapitalismus nemají. Mají ideu o socialismu s lidskou tváří, s tržní ekonomikou, se svobodou slova, ale bez velkých soukromých korporací, nezaměstnaností, lidí bez domova. Tito lidé se nebojí ničeho víc než být připojeni k Západnímu Německu.

A ruku na srdce, jak si představujeme, že by sjednocené Německo mělo vypadat? Je jisté, že většina dává přednost Západnímu Německu před Německem východním. Naše představa o budoucnosti zraňuje hrdost mnoha Východních Němců, kteří jsou přesvědčeni, že také oni něčeho dosáhli za ta léta, dokonce za daleko horších podmínek. Nechtějí, aby to všechno zaniklo ve spojení, jež by vypadalo více jako převzetí západem.

Jakmile je jednou berlínská zeď otevřena a demokracie je na cestě, pak není potřeba spěchat. Možné znovusjednocení před nás staví řadu otázek, o nichž je nutné opatrně uvažovat. Co NATO a země Varšavské smlouvy? Oba bloky mají statisíce svých vojáků na německém území. Jak bude vybalancována moc v srdci Evropy? Stane se Německo neutrálním? Co Evropské společenství, které závisí na ekonomické síle Západního Německa? A nakonec, i když to ještě není všechno, Francie, Británie a Polsko ještě nezapomněly na zničující válku. Jaké záruky budou požadovat?

Obě Německa budou muset zodpovědět některé velmi praktické otázky také. Jak může být vytvořen jeden národ ze dvou velice rozdílných složek? Jít přes hraniční čáru dnes není, abychom tak řekli, jako jít v Americe z Minnesoty do Wisconsinu. Mezi západem a východem existuje zpoždění 10 nebo 20 let, podle toho, na kterou společenskou nebo ekonomickou oblast se díváme.

Mnozí východoněmečtí občané, kteří žili na západě, za chvíli začínali toužit po domově, protože všechno šlo pro ně příliš rychle. Nejsou také zvyklí na konkurenci. Proto by bylo přinejmenším nutné zavést prodloužené přechodné období. Čtyři desetiletí trvajících rozdělení nelze překonat v několika letech.

Ačkoliv západoněmecký 'Grundgesetz', náhražka pro celoněmeckou ústavu, žádá sjednocení, měli by být slyšeni také západoněmečtí občané. Shlédnutí kancléře Helmuta Kohla zpívajícího národní hymnu u proražené zdi vyvolává smíšené pocity u mnoha Západních Němců, zvláště mladých. Pokud je tu něco, nač mohou být hrdí, pak je to skoncování s nacionalismem v jejich části Německa. Mohli by se obávat znovuzrození šovinismu a bojovat proti tomu. Byli by ale úspěšní? Jeden z důvodů, proč Západní Německo má dobře řízenou společnost je, že lid neztrácí svůj čas diskusemi o pálení vlajky. Jiné země někdy trpí v důsledku svého patriotismu. Zabraňuje jim to dívat se do očí realitě a řešit problémy. Německo dnes vyvolává řadu otázek. Ta hlavní ale není znovusjednocení.

Není jí ani úplné odstranění berlínské zdi. Myslím si, že když zeď nebude více sloužit jako nástroj rozdělení, zasluhuje si být zachována. Nezničme zeď, Chraňme ji, aby ji viděli příští generace. At' je pomníkem kruté historie, která byla konečně překonána neodolatelnou touhou lidí po svobodě.

(Ulrich Stock je reportér pracující pro největší západoněmecký týdeník Die Zeit. Jako člen World Press Institute v St. Paul, Minnesota, po pět měsíců cestoval po Spojených státech.)

Přel. Ved.

Těm kritikům...

chránily obyvatelstvo od nájezdů sousedů. A pracovalo to. České království vzkvétalo, mnozí jeho panovníci s úspěchem zasahovali do evropských osudů, dobré se střídalo se zlým, tak jak všude jinde.

Co mám na mysli je toto: V době, kdy neexistovaly moderní dopravní prostředky a nové moderní zbraně, Čechové skoro vždy odrazili nájezdy nepřátel, svou vlast ubránili. Husitská doba je toho dokladem, ale i král Jiří Poděbradský si věděl rady s divokými Kumány z Uher, v tureckých válkách si Čechové také nezadali. Prohráli jsme vlastně jedinou osudovou bitvu na Bílé hoře a represálie Habsburků po ní vymazaly jméno českého národa z evropského dění na velmi dlouhou dobu.

Často se nyní diskutuje rok 1938, mnozí lidé kritizují hlavně druhého prezidenta dr. Beneše, ale haní i prvního prezidenta T. G. Masaryka. Mělo se bojovat i když nás západ zradil. Mělo se bojovat i v roce 1968. Slyšel jsem podobné poznámky i od Američanů, (věděli kde Československo vůbec je?)

Bojovat jsme mohli, byla chuť v roce 1938 i v roce 1968. Měli jsme v obou případech dobré armády. Všimněme si však politické situace v té době a hlavně se dívejme na mapu. V roce 1938 v Československu žilo 7 miliónů Čechů, 3 milióny Němců, 2 milióny Slováků, přes 1 milión Mad'arů, zbytek pak Rusíni a Poláci. Ne všichni Slováci byli oddaní myšlence Československého státu, o Němcích a Polácích nemluvě. Československo mělo jedinou a to velmi krátkou přátelskou hranici s Rumunskem. Po okupaci Rakouska byla hranice na jihu státu naprosto nechráněná; německým vojskům by patrně stačilo jen několik dní obsadit Moravu a pak doslova utlouci zbytek českého obyvatelstva v české kotlině. A oni by to udělali s gustem. Zaplat' Pán Bůh že jsme měli v té době lidi s takovým rozhledem, a že věci dopadly tak jak dopadly. V roce 1968 nebyla situace jiná. Zase jsme byli obklíčeni quislinky ve vedoucích pozicích - ty jsme neměli v roce 1938.

Vy, kteří tak vehementně kritizujete obě tyto doby, a hlavně naše státníky té doby, viníte je ze skutků, které nikdy neměli v úmyslu provést, viníte je ze skutků, které nikdy neměli v úmyslu provést, viníte i celý český národ (často opakovaná věta: Každý národ má vládu jakou si zaslouží.). Však podívejte se okolo. Tak kulturně vyspělý národ jako je německý si zvolil ve svobodných volbách Hitlera. Tak velký národ jako je ruský dopustil vládu dosud největšího zločince v celé historii lidstva Stalina. Tak starý a zkušený národ jako je anglický si zvolil pro krušné doby Chamberlaina, revoluční národ francouzský měl Daladiera, zde v Americe Roosevelta, starý kulturní národ italský Musoliniho. Byli jmenovaní pánové stoprocentní, ti v demokratických státech? Patonové neměli žádnou moc a Churchila Angličané rychle odepsali... Nenadávejte Masarykovi a Benešovi, to přece byli lidé, kteří chtěli naší republice zajistit co největší bezpečnost.

I když nejsem vojenský expert, na vojně jsem jen kopal uhlí, dovoluji si tvrdit, že Československo je vojensky nehajitelný útvar, bylo obklopeno a ten stav existuje i nyní, nepřátelskými státy. Nemá vůbec dostatek prostoru na operace v dnešní vojenské strategii. To si budou muset uvědomit lidé, kteří budou stát u kolébky obnoveného demokratického státu. A musí vzít v úvahu evropský nacionalismus, ten zde bude stále.

Vážení pánové, nedávejte také rady těm, co v Československu zůstali. Oni vědí nejlépe, co v dané situaci dělat. Nezapomínejte, že v zemi jsou nepřátelská okupační vojska a nedělejte si iluze o sovětských vojácích. Když jim dají rozkaz aby zabíjeli na potkání, oni to budou dělat. Dělati to v Mad'arsku, v Afganistanu i u nás v roce 1968 a nás Čechoslováky, ti opravdoví bolševíci mají rádi jak blechu v kožichu. Však nezapomněli na naše legie na Sibiři. Nepřirovnávejte také nás Čechoslováky např. k Afgáncům nebo jiným národům. Oni jsou jiné kultury; v Československu jsou zcela jiné podmínky. Československý národ přežil staletí i za stavu, kdy ve vlastním království byl postaven do úlohy druhoradého národa. Přežijeme i tuto dobu a jsem plně přesvědčen, že v pravý čas československý národ bude vědět jak obnovit opět demokratický stát.

**Kašpárkovo
loutkové divadélko**

v sobotu 2. prosince 1989
ve 4 hod. odpoledne
v 'novém' Velehradě
2340 So. 61st Ave., Cicero, IL.

Má poklonka, nazdárek,
klaní se vám Kašpárek!

Trestní stíhání proti opozici v tisku

RFE

Vyšetřovatel Státní bezpečnosti zahájil dne 29. září t.r. trestní stíhání ve věci pobuřování a to podle paragrafu 100, odstavec 1a, b a 3a trestního zákona, který předpokládá trest odnětí svobody od jednoho roku do pěti let. Trestní stíhání je zdůvodněno zjištěním, že dosud neznámé osoby se spojily za účelem vydávání nepovoleného měsíčníku Lidové noviny a to nejméně od začátku roku 1988. Články Lidových novin měly, podle usnesení vyšetřovatele Státní bezpečnosti, útočit na vedoucí úlohu komunistické strany Československa na současnou politickou linii Komunistické strany Československa, na Bezpečnost a Čsl. lidovou armádu, na čsl. zahraniční politiku a na základy marxismu-leninismu. Byly údajně způsobilé vyvolat nepřátelský postoj vůči socialistickému společenskému a státnímu zřízení. Vyvolávání takových postojů je podstatou trestného činu pobuřování. Ve čtvrtek 12. října byly v této věci provedeny dvě domovní prohlídky - a to u šéfredaktora Lidových novin Jiřího Rumla a redaktora Rudolfa Zemana. Kromě psacích strojů zde byly navíc zabaveny veškeré materiály, týkající se Lidových novin. U Rudolfa Zemana trvala prohlídka jen tři hodiny, u Jiřího Rumla čtrnáct hodin. Skončila v noci ve 23 hodin 30 minut,

protože příslušníci Státní bezpečnosti zaevidovali do protokolu každý jednotlivý papír, dopis, či příspěvek do Lidových novin. Obě prohlídky nařídil kapitán dr. Josef Počta, který také vedl tým, prohledávající byt Rudolfa Zemana. Vedoucím skupiny provádějící domovní prohlídku u Jiřího Rumla byl kapitán Bežuch. K prohlídkám dala souhlas prokurátorka Městské prokuratury v Praze Hauerová. Jiří Ruml považuje vydávání Lidových novin za zcela legální.

Po skončení prohlídek byli oba redaktori Lidových novin zadrženi a odvezeni do cely předběžného zadržení. Jiřímu Rumlovi bylo při tom oficiálně sděleno, že je zadržený jako podezřelý z trestného činu pobuřování, takže se dá očekávat, že v průběhu 48 hodin po zadržení budou oba redaktori jako obvinění z tohoto trestného činu předáni prokurátorovi s návrhem na vazbu. Prokurátor o ní musí rozhodnout v průběhu dalších 48 hodin.

Jiří Ruml byl v posledních měsících pravidelně každý měsíc pokutován 500 korunami pro přestupek národním výborem za vydávání Lidových novin. Redakční rada, jejímž předsedou je Jiří Dienstbier a členy Václav Havel a další signatáři Charty 77, nebyla policejní represí zatím nijak postižena.

Perestrojka nevytvoří rekordní úrodu

John Chamberlain

Canute nařídil vlnám, aby se dobře chovaly. A nyní Michail Gorbačov řekl svým spoluobčanům, že nesmí stávkovat.

Naneštěstí pro Canuteho i pro Gorbačova příroda má svoji vlastní cestu, jak ignorovat lidská přání. Někdy je to cesta přímá, jak zjistil Canute. Jindy je to cesta trochu lstivá. Formálně mohou stávky zmizet ze sovětské scény (ale na to bych nevsázel), ale lid, který si nemůže nic koupit za vydělané peníze, nebude také pracovat. A všeobecné snížení pracovní výkonnosti je určitě formou stávky.

Gorbačov vyrostl na území jižního Ruska a ví něco o zemědělských požadavcích. Musí vědět ve svém srdci, že perestrojka musí dostat podporu zemědělského lidu. Přesto však se zdržuje zasáhnout do činnosti kolektivních farem za určitý bod. Venkované, jak píše bývalý moskevský korespondent David Satter v říjnovém čísle Reader's Digest, mají dovoleno pronajmout si nyní kousek půdy na 50 let nebo i více a dokonce mohou převést právo pronájmu i na své potomky. Vtip je ale v tom, že tento 'plán je prováděn v rámci existujícího systému kolektivního hospodaření. Zemědělský kolektiv stanoví termíny pronájmu a kontroluje přístup k hospodářskému zařízení, k nákupu semen, krmiva a hnojiva."

Dalším problémem je podnebí, které je příčinou dalších žňových neúspěchů. Minulý rok činil nedostatek obilí 40 miliónů tun. Dovoz potravin udržuje mnohé Rusy při životě.

Satter říká, že masivní neúspěch sovětského zemědělství hrozí poničit celý ekonomický reformní Gorbačovův program. Pracující ve městech dali jasně najevo, že když nebude co ke koupit, že taky nebude perestrojka. Satter říká, jak je to možné, že když v sovětském zemědělství pracuje 25 procent pracovních sil v porovnání se 3 procenty ve Spojených státech, Sověti dosahují produkce v průměru jen o něco větší než je polovina americké zemědělské výroby. Satter srovnává rytmus práce v soukromém hospodářství, kdy farmář poslouchá diktát slunce a deště, s rytmem práce pod kolektivním plánem, kdy oblastní vládní činitel říká předsedům každého zemědělského družstva, co mají zasévat a kolik.

Aby se zajistilo, že tyto příkazy jsou splněny, připadá na venkově na každých deset zemědělců jeden dohlížitel, jejichž celkový počet činí 3 milióny osob. V jednom roce spotřebuje kolektivní farma o výměře 10.000 akrů půl tuny papíru. Žádné domácí zvíře se nemůže nikam pohnout bez vyplnění patřičných formulářů.

Satter dále píše, že "... sklizené obilí a jiné zemědělské produkty mají před sebou neskonale překážky než se vůbec dostanou ke spotřebitelům. Na příklad na každých tisíc akrů zorané země připadají pouze čtyři nákladní auta... Po jejich naložení musí auta překonávat primitivní cesty. Jenom asi 20 procent venkovských silnic je vydlážděno. Po většinu roku ostatní silnice jsou rozbahněné. Mléko často zksyne na cestě do mlékáren a je vyhlito. Co doplňuje tento chaos je nedostatek skladů."

V průměru sovětský zemědělec ztrácí až 30 procent svého obilí, což je asi množství, které země dováží.

Gorbačov se nemůže odhodlat k podniknutí konečného kroku - ke zrušení samotného kolektivního systému. "To znamená", říká Satter, "dovolit farmářům si nejen pronajmout, ale koupit půdu a vytvořit volný trh se zemědělskými produkty a zařízeními, aby tak zemědělec nebyl závislý na rozmarech místního kolektivu."

Gorbačov se musí vybičovat k tomu, aby odsoudil nejen Stalina, ale i Lenina. Mohlo by se to stát, ale zatím čas utíká.

(Human Events, 11. XI. 1989) přel. Ved.

Pro vánoční dárky přijďte k PANCNERŮM do Berwynu

Z Československa a jiných zemí největší výběr KRISTÁLOVÉHO SKLA, též KERAMIKY. Pravé české GRANÁTY a Jablonecká BIZUTÉRIE.

Dámské ručně vsyvané BLŮZY, vsyvané OBRAZY Prahy nebo Bratislavy - ZÁSTĚRY a PENTLE ke krojům. KAPESNÍKY, vlněné SÁTKY a PANENKY v krojích.

Hezký výběr náboženského zboží. Skleněné vánoční OZDOBY na stromek, tří rozdílné KALENDÁŘE na rok 1990 Praha, čsl. hrady nebo svatební kroje.

CUKROVINKY, BONBONIERY a vánoční čokoládové OZDOBY k zavěšení na stromek balené v pestrém slantolu. Salony a vánoční oplatky. Čokoládové KAFIČKO s rumovou příchutí.

Do KUCHYNĚ: mák, kráin, trhané krupky, sušené hříbky a kuchyňské koření. Mlýnky na maso a nástavce na děláni cukroví. Mlýnek na housku, kráječ knedlíků, strojek na děláni halušek, kuchyňské váhy, formičky na cukroví a bábovky.

Rekordy, kazety, zábavné knihy, slovníky, učebnice a obrázkové knihy pro děti.

Vánoční BLAHOPŘÁNÍ v různých řečích - anglické, české, slovenské a jiné.

TUZEX - potravinové balíčky bez eta nebo peněžní poukázky do Československa - vyřizujeme rychle a spolehlivě. Různé katalogy k dostání zdarma na požádání.

F. PANCNER, Inc.

6514 W. Čermak Road - Berwyn, IL 60402

Obchodní hodiny:

Pondělí-pátek od 9,30 ráno do 6,00 hod. večer:

v sobotu od 9,00 ráno do 6,00 hod. večer; zavřeno v neděli

Tel.: (708) 484-3459

Do Československa 1989

Skupinové odlety každých 14 dní za snížené ceny. Rovněž máme zájezdy do Vídně, Frankfurtu, Mnichova a Říma, také za snížené ceny.

TUZEX, oblíbený dárek Vaším příbuzným a přátelům. Pošlete včas, než bude předvánoční nával. Vyřizujeme také zaslání balíků do Československa.

Návštěvy příbuzných a známých z Československa vyřizujeme rychle a spolehlivě za zvlášť nízké ceny.

Vyzádejte si podrobné informace u

Weber Travel Agency

6805 W. Čermak Road, Berwyn, IL 60402

Tel. (708) 749-1333

Pošetilost naší závislosti na dovozu oleje

Anthony Harrigan

Ačkoliv Spojené státy utrpěly těžkou a trvající ekonomickou škodu v důsledku arabského olejového embarga v sedmdesátých letech, zdá se, že je tato zkušenost nic nepoučila. Připomíná mi to čtení článku o této situaci, který napsal bývalý ministr obrany, ministr pro otázky energie a ředitel CIA James Schlesinger.

V článku zveřejněném v The Washington Post koncem října J. Schlesinger shrnul olejářskou situaci Ameriky takto:

"Apetit Ameriky pro olej opět znovu vzrůstá. Za čtyři roky se spotřeba oleje zvedla o skoro 15 procent při srovnání s nízkým stupněm spotřeby 15 miliardů sudů oleje denně v roce 1985 a dosahuje nyní vrcholu dosaženého před druhým olejovým šokem. V stejné době schopnost Ameriky uspokojit tento apetit z vlastních domácích zdrojů se snižuje. Výsledkem je růst dovozu, který se v poslední době zrychlil. Koncem roku 1990 dovoz vzroste o 4,5 miliónu sudů denně - čili skoro se během pěti let zdvojnásobí. Požadavky nadále rostou. Domácí těžba pokračuje v úpadku. Počítá se s tím, že v polovině devadesátých let dovoz oleje vzroste o stejný stupeň."

A J. Schlesinger říká, že "... nic se neudělalo proto, aby byl zastaven růst dovozu oleje."

Zatímco Spojené státy se stávají stále více závislými na dováženém oleji, domácí olejářský průmysl stále více trpí. Pan Schlesinger správně uvádí, že "Spojené státy se staly tím nejlepším spojencem OPEC (olejářského kartelu), jakého OPEC má."

Militantní iránský režim se neumírňuje. A jak se Spojené státy stávají stále více závislými na dovozu oleje, Irán a další členské státy kartelu se budou snažit získat politické ústupky od Spojených států až nabudou vrchu někdy v devadesátých letech.

Kongres svým nicneděláním jen dává OPEC podnět ke zvýšení své moci. Na druhé straně Kongres se nemůže dostat k tomu, aby poskytl americkým na olej bohatým státům ekonomické podněty, jež by znovu oživily a posílily domácí těžbu oleje. A skupiny zabývající se otázkami ochrany prostředí dělají to nejlepší co mohou, aby zabránily v přístupu k území, kde by byl nalezen olej.

Mezitím Japonsko, s nímž Spojené státy mají roční schodek v zahraničním obchodu ve výši 50 miliard dolarů, rozvíjí úzké vztahy s Iránem. V polovině července tohoto roku oznámila tisková agentura islámské iránské republiky, že japonský diplomatický zplnomocněnec Masayuki Fuji Yo řekl iránskému ministru zahraničí, že Japonsko je připraveno pomoci Iránu znovuvybudovat jeho válkou zničenou ekonomii. Japonský diplomat a člen japonského parlamentu vyzýval k rozšíření japonsko-iránských styků na různých polích. Vláda Spojených států v typické své nedbající bezmyšlenkovitosti v tom nevidí žádné neštěstí.

Byly předloženy různé návrhy na snížení dovozu a na oživení domácího olejářského průmyslu, včetně uvalení dovozní kvóty. Žádný z těchto návrhů se nesešel se schválením kongresu. Bez ohledu na cenu v zachování naší národní hospodářské bezpečnosti Američané chtějí mít co možná nejlacinější olej. Chtějí nejnižší ceny u benzínových pump ted', ačkoliv zrychlení dovozu oleje vytvoří krizovou situaci do deseti let. Tento neukázněný postoj je to, co vytváří národní katastrofu. Je to stejný postoj, který těžce poškodil druhý americký průmysl počínaje průmyslem elektronickým (pro spotřebitele) a konče průmyslem automobilovým. Dneska se vyžaduje dodání 'laciného zboží', i když nižší výdaje za dovoz znamenají destrukci kus po kuse americké průmyslové základny.

Země v budoucnosti za to zaplatí velikou cenu, když neuspěje v ochraně domácí těžby oleje.

1939 - Srpen 23 - 1989

50. výročí neblahého sovětsko-německého paktu, na které se občané baltských států připravovali po několik let, bylo připomenuto grandiózní akcí, společnou pro všechny tři republiky, navzájem se v mnohém lišící, avšak cestu mají jednu a tutéž. Mrzí nás, že o něčem, co se u nás dalo v poslední dekádě měsíce srpna, informujeme naše čtenáře až začátkem prosince, avšak omluvou nám budí, že zprávu o tom jsme dostali prostřednictvím Samizdatu (Ruskaja mysl - La Pensee Russe, Paris) až nyní. Pokud se týče akcí, nás bude především zajímat, co se dělo 21. a 22. srpna v hlavním městě Lotyšska - Rize.

Z iniciativy Hnutí pro neodvislost Lotyšska se konala 21. a 22. srpna t. r. v Rize, v Divadle lotyšské mládeže, mezinárodní konference na téma 'Právo národů na sebeurčení a rovná lidská práva'. Konference se účastnili zástupci rozličných národních, sociálních a neoficiálních organizací země. Společným tématem všech projevů bylo uskutečnění potřeby hledat způsoby, jak by měly vlády postupovat k získání neodvislosti, kterou ztratily v důsledku smlouvy, podepsané před 50 lety - 23. srpna 1939 - mezi SSSR a Hitlerovým Německem.

V rezolucích, přijatých na konferenci, se konstatovalo, že volba politické budoucnosti Lotyšska je zásadně věcí lotyšského lidu. V jedné z rezolucí členové Hnutí pro národní neodvislost namítají, že o událostech, k nimž došlo během posledních týdnů v Pobaltí, radiostanice na západě referují s nepřilíhnutou objektivitou.

V předvečer 21. srpna, přibližně ve stejnou dobu, kdy v divadle na Lachplesisově bulváru zahájili konferenci, o níž byla zmínka v předchozích dvou odstavcích, sešel se na otevřeném podiu v Kirovově parku početný dav (kolem 1.000) občanů k manifestaci, věnované výročí okupace Československa vojsky Varšavského paktu. Na poslední okamžik byla manifestace úřady zakázána. Shromáždění, prošpikované agenty ministerstva vnitra (MVD), kteří obklíčili jeviště, avšak do jednání nezasahovali, bylo organizováno pod záštitou lotyšské 'Demokratické unie' a zúčastnili se ho i hosté z Československa. Za všeobecného potlesku vztyčili hosté červenomodrobílou státní vlajku. Dvouminutovým tichem a pod heslem 'Za vaši a naši svobodu' uctili přítomní památku na ony pohnuté dny před 21 roky, kdy pásy sovětských tanků hrboucely po pražských ulicích.

Po shromáždění žádali agenti MVD dva z vedoucích funkcionářů Demokratické unie, aby s nimi odešli na stanici milice, ale ti odmítli a vzhledem k velkému počtu shromážděných musela milice odejít s prázdnou.

S povolením Samizdata přel. -rh-

ZESVĚTA

Moskva - I přes vzrůstající odpor veřejnosti k jaderné produkci elektřiny po havárii černobylského reaktoru a stornu 20.000 megawattů produkční kapacity, jsou si sovětské úřady jisty tím, že do roku 2010 se tato v Sovětském svazu ztrojnásobí, t. j. dosáhne přibližně 100.000 megawattů. Plány si žádají stavbu čtyř až šesti nových jaderných stanic a rozšíření několika existujících struktur. Sovětská vláda podotýká, že se bude převážně řídit radou a zkušeností Mezinárodní agentury atomové energie západních zemí a nově zřízené Světové asociace jaderných operatorů.

-Uranium Information Centre News-letter

Indie - The Punjab State Electrical Board nedávno oznámil, že se pracuje na plánech k zřízení elektrárny, k jejímuž provozu bude, poprvé na světě, použito rýžové slámy. 10 megawattový projekt bude dokončen v březnu příštího roku. Víc než 8 milionů tun rýžové slámy dostačující k produkci 1.000 megawattů elektřiny lze získat ročně z punjabské úrody.

-Electric Review.

-rh-

Naším čtenářům na vědomí:

Naše kontrola zjistila, že mnoho našich čtenářů čte na dluh. Tento obnos představuje několik set a my musíme naše účty za poštovné (vysoké), tiskárnu, rent, elektriku, pomůcky do strojí, platy (malé) předem platit.

Všimněte si proto lask. data na první stránce nahoře v pravo vedle Vašeho jména. Nezapomeňte! Prosíme, děkujeme.

**BERWYN
NATIONAL
BANK**

JEDINÁ ČESKÁ BANKA
7112 West Cermak Road
Berwyn, Illinois 60402
Telefon: ST 8-4700

Pondělí, úterý, čtvrtek 9 hod.
ráno do 3 hod. odpo. . Ve
středu zavřeno!

Pátek 9 ráno do 6.30 večer.
Sobota 9 hod. ráno do 1 hod.
odpo. .

When you have questions about investing... see the Banking Professionals.

At the Affiliated Bank/Western National we take a personal interest in our customers. We take the time to listen to your needs, answer your questions and discuss your investment alternatives.

We offer a complete range of financial services including discount brokerage and insured tax-exempt Unit Investment Trusts

The Affiliated Bank/Western National... we have the personalized service you need and the investments you want to help you effectively manage your money.

Affiliated Bank/Western National

5801 West Cermak Road
Chicago, Illinois 60650
6001 West Ogden Avenue
Chicago, Illinois 60650
Phone 656-2000

OF THE
FEDERAL RESERVE SYSTEM

FDIC

Tu prý také poručil ženám svého zástupu, aby pokladly na měkké dno rybníka do trávy a v rákosí své závoje, pleny i rouchy.

¹ Výrostkové, kteří z ručních praků stříleli.
² Řádu svatojánského.

A jen se tak stalo, již zjevily se houfy železných pánů, a pole, luka kolem i sám širý rybník hemžily se těžkými jezdci, jejichž zbraň a zbroj se na slunci leskla a nad nimiž se třepotaly četné praporce.

Bylo na svátek Zvěstování P. Marie odpoledne v nešporní čas, když železní páni obořili se jako roj sršňů ze všech stran k rybníku k prosté tvrzi z hráze a vozů. Hnali se tam s radostí, s divokým křikem. Těšili se, že kdyby ani rukou nehnuli, ani mečem nesekli, ani oštěpem nebodli, kdyby ten houfec jen koňmi tlačili, že ho ušlapou na padří, a že ho na kopyta svých koní rozeberou.

Ale s koňmi až k hrázi samé nemohli. Proto sesedli a největší část jich postupovala rybníkem. Železným pánům šlo se těžko v měkké půdě. Smekali se a pak — u samé hráze — počali padat. Zapletali se ostruhami v závoje, v pleny a rouchy, a čím prudčeji se chtěli z těch osidel vytrhnouti, tím více se jim nohy zamotávaly, tím tíže vstávali, tím častěji padali. A zezadu se hrnuly nové a nové řady a houfy, zadní se tlačili na přední a přední nemohli dál. Šik uvázl, nastal nepořádek, zmatek, a vtom na ně vyrazili „bratři“. Bili je, tepali cepy, až pláty na brnění chrastěly, až helmice cvakaly.

I nastal strašlivý zápas a zmatek; z toho zděšení hrůza mezi železnými pány, zvláště když se stal ten nebývalý div: ačkoliv bylo ještě záhy, v nešporní čas, však slunce před časem zapadlo, pojednou, náhle, jako by jím lučil¹ za horu. A hned byla veliká tma, že nevěděl kdo koho bít. V té tmě se „železní páni“ sami tepali a sekali, až se dali na ústup. I táhli různě s velikou hubou a škodou a mnozí sobě zarmouceně i v zlosti opakovali:

„Mé kopí jich nebode, můj meč jich neseče a můj samostříl jich nestřelí.“

Žižka zůstal tu noc na bojišti, na úsvitě pak táhl dále k Táboru, kam se již bez nesnáží dostal. A tu ho přijali slavně a s velikou ctí. —

U Sudoměře pomohl si Žižka rouchami a plenami žen proti přečetné jízdě nepřátelské. Jindy zase nastrojil na ni tříhranné kotvice ostrých hrotů, kteréž dal po zemi rozházeti. Když se pak nepřátelé hnali na jeho voj, vráželi si jejich koně ostré bodce kotvic do noh. I chromli naráz, nebo náhlou a prudkou bolestí poplašení, vzpínali se, z řady vyráželi a jiné, zadnější plašili, takže se šik rozvrátil a všechny houf upadl v zmatky a nepořádek.

Často také klamal Žižka své protivníky tím, že dal koním své jízdy podkovy obráceně přikovat, aby nepřítel zavedl v opačný směr a na nepravou stopu. Nejvíce však se proslavil a sobě pomohl svými vozy, kterými v čas potřeby hradil své selské, většinou pěší vojsko.

Žižka naučil svůj lid vozy ty, válečné i spížní, pořádat a šikovati, strhovat a těsně srážeti kolo na kolo v mocnou hradbu, jak bylo potřeba dle počtu a síly nepřátel nebo dle polohy bojiště, v různých podobách prý a znameních, sedlákům známých, jako v podobě motyky, hrábí, kosy a podobných. Když pak bylo zle, dal, stál-li na vrchu, část píceňích vozů naplniti kamením a vřaditi je mezi jízdu do předního zástupu, tak aby nebyly od nepřítel zpozorovány. A když nepřítel pod vrchem dole se chystal k útoku, rozestoupila se jízda na Žižkův rozkaz, aby měly vozy, jež byly mezi nimi točeny, volno, a pak těžké ty vozy plné hrubého kamení spuštěny dolů. Jely, jely, kola čím dál tím prudčeji se točila, vozy drnčely, třásly se, hřměly v divoké síle, až půda se chvěla. Nikdo jim nemohl čeliti, nikdo jich zastaviti, jely, až dojely, až se zřítily s rachotem a vrazily do nepřátelského šiku. Drtily, porážely, kácely, zabíjely, a když i samy se převrhly, děsně hubily i ve svém pádu. A nežli se nepřítel jen vzpomatoval, již poručil Žižka svému lidu hnáti útokem, jakož se také stalo u Malešova proti Pražanům l. P. 1424.

Žižka sám jezdil na bílém koni; byl toho času muž již starší, postavy prostřední, ale sporé, ramenatý, kulaté, široké tváře, s klípcem přes levé oko, hnědých vousů krátce přistřižených. V čas boje v odění jezdil, maje velitelský palcát v ruce. Jinak nosil kulatou čepici kožešinou lemovanou, zpod níž mu padaly vlasy až ku tmavému kloku či plášti bez rukávů, pod níž měl sukni. A na nohou škorně.

Když jel obklopen svými podhejtmany, kráčel před ním kněz, nesa v proštípí dřevěnou monstranci. Kněz ten byl v komži, jakož všichni Žižkovi kněží je nosili a v ornátech mše sloužili; nerad měl, že táborští kněží přísluhovali v obyčejné sukni a ve škorních, bez komže. Proto prý jim říkal ševci, a oni zas přezdili jeho kněžím pláteník.

Mnohých měst a hradů dobyl, ale všude všechnu kořist popřál bratřím. Sám si nenechal nic, toliko prý všecky „pavučiny“. Říkával si

v dobytém místě, ať si jdou bratři po kořisti, on že bude toliko pavučiny smejčiti. To byly v komíněch kýty, uzené maso. To všecko vysmejčil, všecky „pavučiny“, mohutné bochy², kýty a slaninu dal naložit na vozy a vozil vše s sebou, aby v čas potřeby měl pro sebe a bratři nutné zásoby.

III

Bratr Žižka byl přísným mstitelem Husovým. Nejedna kostel, nejedna klášter i hrad jeho protivníků vyžehl a vyvrátil bez milosrdenství. Ale dovedl se také ustrnouti. Tak v Praze, když přitáhl se svým lidem ku klášteru sv. Anny, aby ho zničil. Tam padla před ním na kolena na prahu klášterní brány jeptiška, jeho příbuzná, a probůh prosila strýce, aby se smiloval nad ní, nad jejími sestrami řeholními a nad klášterem. Žižka se slitoval a smiloval a klášter sv. Anny zůstal. —

Hůře se dařilo velikému klášteru sedleckému u Kutné Hory. Žižka jej dal svému lidu v plen; poručil však, aby ušetřili nádherného kostela klášterního, jenž byl veliký a stavby vpravdě umělé. Než jeden z vojínů dostal se až pod krov a založil tam. Tak chytl pak celý kostel. Jak se dým vyvalil a plameny vyšlehly, Žižka se hrozně zamračil; hned se dotazoval, kdo zapálil, aby se přihlásil, a slíbil mnoho zlata tomu, kdo tak učinil. A žhář přišel a pochlubil se. Tu poručil rozhněvaný vůdce, aby mu to zlato dali, aby je však nejprve roztavili a pak teprve aby mu ten roztavený drahý kov do hrdla nalili. Tak bylo Žižkovi líto toho krásného kostela.

Velkou nesnáž měl Žižka před hradem Vlčincem, který oblehl,

¹ Tyé rozštípená.
² Vepřové plece

když táhl k Ostaši hoře za Policí nad Medhují, tam kde Slezáci polické husity tak ukrutně mučili a pobili.

Vlčinec hrad stál mezi lesy na vysokém ostrohu nad soutokem Medhujy a Žďárského potoka. Sám sebou byl pevný, nadto jej chránila jakási čarodějná moc, neboť se jeho zdí koule z kusů ani nechytla. Husité dobře mířili, děla jejich neúnavně houkala ve dne, často i v noci, až všecky lesy kolem hučely jako hřímáním, ale nic naplat. Koule se odrážely od bašt, hradeb i věže jako hrách.

Nezbylo než ustati. Když se kusy odmlčely, zaslechli v Žižkově táboře hudbu z hradu. Někdo tam hrál na housle. Byl to hudec v okénku ve věži, kterého tam i předtím, když stříleli, viděli, an hrál. I poručil Žižka nejlepšímu střelci, aby naň vystřelil. Střelec vzal kuši, namířil, spustil — housle naráz umikly a hudec zmizel od okna.

A vtom už kázal Žižka, aby stříleli ze všech kusů do hradu; jen první koule dopadly, a již se prášilo ze zdi, již se sypalo kamení a zanedlouho zel ve zdi veliký průlom. Nežli zapadlo slunce, hlaholil jásot vítězných „bratří“ v dobytém Vlčinci.

Pobořili ho, zažehli; svítil jim celou noc a zaléval červenou září okolní lesy a chluny. Hrad shořel a vše v něm, i čarovný hudec, jenž svým uměním ho tak hájil. — —

Zůstaly jen rozvaliny a ty pak ještě sloty a stromy hubily. Dnes už sotva je viděti. Vlčinec zarostl lesem, a kde kdysi zněly čarovné housle a houkaly Žižkovy tarasnice, šumí jen les. —

Tak bratr Žižka vojensky po Čechách táhl proti přátelům a spojencům krále Zikmunda. I poddávala se mu mnohá města a mnoho hradů dobýval. L. 1421 oblehl hrad Rábí v Plzeňsku. Toho hradu se již jednou předtím zmocnil, ale neosadil ho. Nyní však, když vedl lid svůj k útoku, tu, jak z hradeb do nich stříleli, poraněn byl těžce šípem do oka, do jediného svého zdravého oka. Zeman Sezema Kocovský nebolí z Kocova byl prý tím střelcem, jenž svou střelou zasáhl slavného vůdce. Než vypravuje se také, že Žižkovi do oka vletěla při tom útoku tříška z hrušky, do které se nepřátelská střela zaryla. Poranění bylo tak těžké, že Žižka ledva živ zůstal. I dal se zavést do Prahy na léčení a s ním tam jel Matěj Louda z Chlumčan, hejtman tábořský, muž učený, jenž prý Žižku uložil ve svém domě v Praze na Starém Městě, kdež říkali U černého beránka.¹

Lékaři tu vytáhli Žižkovi zástřel z oka, božího světla mu však nevrátili. I byl slep na obě oči.

Na hradě Rábí, kdež ho neštěstí stihlo, namalovali později na bráně obraz. Na tom obraze nalevo bylo viděti Žižku v brnění, an jeda na koni s palcátem v ruce vede zbrojný zástup útokem. Napravo pak namalována věž s branou a na té věži bylo viděti Kocovského, jak z lučiště šípku vystřeluje. Pod tím obrazem rozmluva napsána, kterou měl s Žižkou.

„Ty-li jsi, bratře Žižko?“

„Já jsem.“

„Krejž holého“² — — —

Od té doby nemohl již Žižka sám na koni lid svůj do bitvy voditi. Ale bitvy a boje řídil znamenitě jako předtím. Sedě vysoko na voze při veliké korouhvi, na níž bylo znamení kalicha, dal se voziti. Ti pak, kteří při něm seděli, i jeho podhejtmané, zvláště milí a „věrní bratři“ pan Viktorin z Poděbrad³, Jan Bzdinka a Kuneš z Bělovic, ti mu všechna položení popisovali, kde skály a vrchy, kde les a luhy, kde oudolí, rovina nebo chlum. Všecko mu před bitvou zevrubně oznámili a také za bitvy, co se děje, jak je s nepřitelem.

Žižka dle toho rozkazoval a — vítězil nad spojenci uherského krále v Čechách a na Moravě. Odtud pak jednoho času vypravil se přímo proti Zikmundu králi, a to léta Páně 1423 na podzim, počátkem měsíce října.

Spraviv čtyři řady vozů a děl co mohl nejvíce, vydal se za hranice české koruny, přes hory do Uher. I hubil tu zemi, kudy táhl, a splácel Uhrům a jejich králi za nekřesťanská ukrutenství a násilí, jež byli

¹ V rohu nynější Řetězové ulice.

² Mínil tím, aby si Žižka chránil obličej, neb jinak byl všecek v brnění. Pod tento český nápis připsán později latinský, Žižkovi nepříteli, jež sepsal Ladislav, arcibiskup ostráhomský a kancléř uherský, když na Rábí meškal: Zisska sul hac turri jaculo percussus, ocellum, qui tantum unus erat, perdidit atque operam. Caecus ut oppressit patriamque fidemque, vehente Daemone (sic meritis) caeca Barathra petit.

³ Otec Jiříka krále.

v Čechách zvláště r. 1420 a jindy páchali nešetřice ani žen ani nemluvňat.

I pronikl Žižka Horní zemí, dolů až k Dunaji mezi Komárnem a Ostřihomem. Lidé před ním všude utíkali a dobytek odháněli. Tak se stávalo, že nemíval zásob, zvláště masa nazbyt. Na tom tažení přitřhl také do jedné vesnice při Dunaji nad Ostřihomem. Byla opuštěná, prázdná, ani člověka tam nezastali. Stíhati jich nebylo možná. Uprchlí všichni na loďkách a prámech na neďaleký ostrov v Dunaji. Tam také zahnali všechny svůj dobytek, zanechavše ve chlévech jen něco telat a mladých prasátek, jichž by byli přes vodu na ostrov nedostali.

Uhři na ostrově se těšili, jak všechnen dobytek před Čechy zachránili; svou bezpečností pak zbujněli. Volali z ostrova, houkali přes vodu do vsí, kývali posměšně na Čechy a volali na ně, ať jen jdou k nim, tu že je dobytka dosti. Věděliť dobře, že husité nemají ani lodí ani prámů.

Ale Žižka jich nepotřeboval. Jinak vyzrál na Maďary. Poručilť za soumraku, aby „bratři“ vzali telátka a vepřičky, jež ve vsi našli, ty aby zavedli na břeh, na samý kraj, nad vodu, a tu aby je bili a vů-

bec se přičinili, aby telátka bečela a prasátka aby hodně pronikavě kvičela.

I vydávala dobytčata nad Dunajem líbezné hlasy; bekot a kručení a kvičení, až uši brněly. Zvuky ty zaléhaly přes vodu na ostrov a účinkovaly, zvláště na krávy a prasnice. Hnány pudem vzchopily se naráz a jako utržené, v divém chvatu skákaly do vody. Uhři nadarmo na ně křičeli, kleli, marně je také honili. A nezabránilo, ať kleli jak kleli a křičeli, také ostatním kusům, jež se hnaly do řeky, jak zhlédly těch několik prvních kupředu plovoucích. Řeka se hemžila dobytím a kolem ve vodě i na břehu nad ní rozléhal se dobytčí hlas: bučení, bečení, mekot i kvičení, až pak vše přehlušil veselý křik Žižkových lidí, když zmáchaný, vodou lesklý dobytek snadno ulovený vedli a hnali do ležení k planoucím ohňům. —

Až do té chvíle se Uhři Žižkovi hrubě nebránili a nikde mu valně nepřekáželi. Chtěliť, aby se ubezpečil, aby se pustil hodně hluboko do země, kdež by ho pak přemocí osuli a jej potčeli. Než on porozuměl tomu, že není dobře dále se pouštěti, obrátil zase vozy k moravské zemi.

Ale tu mu nastalo těžké tažení. Hnalot se za ním velké uherské vojsko samých jezdců, jež mělo mnoho děl. Doráželi naň ze všech stran a hleděli mu, kde mohli, do tábora bít. Zle mu také dělali, když řeky se svými přecházel. Než slepý vůdce zmařil svým důvtipem všechny jejich nástrahy, všude je odbil, až se šťastně dostal do Moravy.

Tato uherská výprava byla jedním z nejslavnějších kusů válečných, které kdy Žižka vykonal, neboť jak jest počal bojovati, toto tažení bylo mu nejtěžší. „Ale Pán Bůh mu pomohl z Uher vytáhnouti.“ —

Když se Moravou vrátil do Čech a přes Litomyšl za Vysoké Mýto přitáhl, poručil, aby zarazili. Nastávaloť poledne, čas odpočinku a oběda. Sám byl také unaven. Tu „bratři“, chtějíce milému vůdci nějakou libost učiniti, upravili mu místečko, kde by mohl pohodlně odpočinout a pojišti.

Každý voják nabral do své helmice hlíny, jednou i několikrát, a vysypal ji na tom vybraném místě. Sta a sta helmic hlíny se tu nakupilo, a nežli chvíle minula, vypínal se tu pahoreček navrchu rovný. Sem pak Žižku zavedli a tu poobědval. Po obědch táhlo vojsko dále. Chlumek však z hlíny nasypáný nerozmetali; ten zůstal a zachoval se tu až po dnešní den a po dnešní den říkají mu všude po okolí Žižkův stůl.⁴

¹ Při silnici z Luže do Nových Hradů je vesnice Bílý Kůň. Nedaleko před tou vesnicí odbočuje silnice do Vys. Mýta. Mezi oběma silnicemi, novohradskou a vysokomýtskou, zdálí několika set kroků, stojí Žižkův stůl, zemitý násep travou porostlý, základu kruhového, přes metr vysoký, asi 8 metrů široký. Svršek je skoro úplně rovný. Kolem stolu je nehlukový příkop s náspem. Na vnějším okraji příkopu je řada švestkových stromů, na pokraji pak náspu druhá, takže obě řady stromů tvoří dvojnásobný vřec kolem Žižkova stolu. Hospodáři toho pozemku chovají jej odedávna v vážnosti. Věří také, a víra ta je stará, že by neštěstí stihlo toho, kdo by se Žižkova stolu rušivě dotkl.

Když Žižka táhl vojensky na Moravu, oblehl cestou Přibyslav město i hrad. Tu se v ležení roznemohl nemocí morovou od hlíz. Dlouho však nestonal. Vida, že více nevstane, učinil poručenství svým milým věrným Čechům, zvláště panu Viktorinovi z Poděbrad, jehož synovi Jiříkovi byl prý kmotrem,¹ Kunšovi z Bělovic a Janu Bzdinkovi, aby pravdy boží vždy hájili.

Za těch smutných chvil meškal při Žižkovi také Jan Laudat, jeho písař, a Michal Koudele ze Žitenic, jemuž v náručí Žižka zemřel tu středu před sv. Havlem², a to pod hruškou, jak o tom stará zpráva svědčí. Jiní však vypravují, že pod dubem, tak jako pod dubem se narodil.

I sevřelo žalostivé hoře srdce všech. Bradatí, otužilí a hrdinští mužové prolévají tenkrát slze, a lid Žižkův vzal sobě jméno sirotci, jako by jim otec umřel.

Tělo mrtvého vůdce pohřbeno v kostele sv. Ducha v Hradci nad Labem. Odtud ostatky jeho později převezeny do Čáslavi a tu ve farním kostele sv. Petra a Pavla uloženy. Hrob jeho byl u jednoho pilíře kostelního blíže postranního oltáře.³

Naproti tomu hrobu visel kamenný talíř.⁴ O tom talíři vypravovali, že na něm Jan Žižka jídal; jiní zase povídali, že na něm míval Žižkův kněz svátost oltářní pod obojí způsobou. —

¹ Jiří z Poděbrad narodil se na den sv. Jiří (23. dubna) 1420.

² Dne 11. října 1424.

³ Při kostech Žižkových v dřevěné rakvi byly uloženy památnosti, také Žižkův palcát. Na hrobě položen kámen s vytesaným obrazem Žižkovým. Latinský nápis, který však je původu pozdějšího, zněl: „Anno 1424 Die Jovis ante festum Galli vita functus Joannes Žižka a Calice rector rerum publicarum laborantium in nomine et pro nomine Dei. Hoc tempore conditus est.“ Když r. 1522 kostel vyhořel a potom kopány základy k nové stavbě, uhořelí přítom na ostatky Žižkovy. A tudy památnosti v rakvi nalezené zničány. Jen palcát se zachoval a ten »palcát železný prostřední, zdělí dvnu pídi na řetízku, jako klaněník slove« zavěšen nad hrobem Žižkovým.

Staré pověsti české

»Naproti tomu hrobu na jednom pilíři je tallí kamenný zdělí pídi a 4 prstův a zšíři pídi jedné a jednoho prstu a tlouští jednoho prstu, visí na jednom článku řetězu, jako v kterém petlice bývá.« V 16. stol. hrob Žižkův ozdoben mnohými nápisy jemu na počest složenými. Opodál hrobu Žižkova stál skládací oltář s obrazy Husa a Žižky. Na rámcích těch obrazů byly oslavné latinské verše. Po bělohorské bitvě dal pan Vilém z Vřesovic, mincmistr na Horách Kutných, hrob slavného hrdiny a vojevůdce z 1622 rozbítí a zkaziti.

jen pařez zbyl. A když i ten zetlival, chodili sem lidé pro třísky, aby alespoň těmi upevnili a zarazili topůrka v sekyrách a perlicích. Teď už není po dubu ani památky. Všecky stavby, jmenovitě kláštery a hrady, jež u nás zašly válkami, zvláště pak třicetiletou, padly Žižkovou silou. Tak lid věřil a namnoze věří. A kde nějaký starý val, třeba z dob pradávnych, ten je také z Žižkových časů.

Tak o starých valech v okolí Luže si vypravují, že byly Žižkovy. Navštívil-li ohromné náspy u Kopidlna a zeptáš-li se lidí v jejich sousedství bydlicích, co vědí o tom pradávnm ohrazení, uslyšíš: „To jsou staročeské šance, a to když Žižka bojoval.“ I místa, kde za svých tažení stanul, odkud útok počal i kde odpočíval, zapamatoval si lid a dobře v paměti dochoval od pokolení do pokolení.

U Rychmburka je rybník Spálinec. Ten se proto tak jmenuje, že

¹ Stalo se po roku 1650. Starý dub od pasáků vyžehnutý se tenkrátě skácel.

v těch místech prý dal Žižka upáliti mnichy v podlažickém klášteře zajaté. V Rychmburce samém mají Žižkovu skálu. Je to strmé skalisko zrovna proti hradu, od něho jen úzkým oupadem oddělené. Žižka dal prý střední část té skály vyhloubiti, tu pak postavil své kusy a dal odtud mocně pálti do hradu, v jehož zdi jsou podnes dvě kamenné koule z husitských děl. Daleko odtud, na severozápadě našeho království u Blšan, je pahorek, podnes Žižkův jmenovaný, poněvadž prý tu kdysi trocnovský vůdce ležel táborem. A za hranicemi nynějších Čech, v hrabství Kladském, za oněch dob k Čechám příslušném, při cestě z města Radku k Vambeřicům, viděti na konci lesa skálu a na skále kámen, který se podobá lidské hlavě v helmici s klípcem na oku. Skále té říkají podnes Žižkova hlava, nejen Češi, nýbrž i Němci těch stran.

V Náchodě mají také Žižkův stůl. Je to velký kulatý kámen na hrubém pískovcovém podstavci, pod bílou hradební věží na zámeckém kopci. Jindy byla při tom stole kamenná lavice. Dnešního dne stojí o něco níže. U toho stolu prý Žižka pojedl, a to když se vracel Kladskem z Moravy. Náchodského hradu nedobýval. Jen prý se na něj podíval a řekl, že mu to vosí hnízdo za to nestojí.

Kromě tohoto Žižkova stolu mají v hradeckém kraji ještě jeden. Poblíže Vřestar, Rosnice a Probluzi u Hradce Králové černá se les Bor. V těch stranách ční nevysoký chlum Homole, a nejvyšší její místo, travou zarostlé, slove Žižkův stůl. V každém z jeho čtyř rohů stojí lípa, prostřed pak plochy roste jeřáb. Na tomto místě se Žižka zastavil, když táhl od Hor Kutných ke Králové Hradci. Tenkrátě se kolem Homole vojsko rozložilo, na nejvyšším pak jejím místě postavili vůdci stůl. Byl prý zlatý a náčiní stříbrné. Když Žižka za tím stolem obědval, vojáci kolem zpívali. Po obědech pak stůl i drahé náčiní zakopali, jak vůdce poručil, a táhli dále ku Hradci.

Zlatý stůl i všecko stříbrné náčiní jsou v těch místech podnes. Nikomu však se dosud nepodařilo, aby se jich dokopal.

Zato se dost „Žižkových“ podkov vykopává. Kde jaká stará podkova se najde hluboko v zemi, ta pochází, jak lid věří, z Žižkových časů. Určitě se poznají dle dírek. Dírky v podkouvách z Žižkových dob jsou kulaté. —

Jako jsou Žižkovy stoly, valy a skály, jsou i Žižkovy stromy. Nejvíce lípy, pod kterými unavený vojevůdce v příjemný chládek usedl a odpočinul, jako pod starou lipou v Krčíně a jinde. —

Splnilo se o Janu Žižkovi, co o něm napsal starý kronikář:

„Pověst jeho se rozhlásila do mnohých a dálných krajin světa, trvá až podnes a bude i potom.“

Pokračování příští úterý

Tak odešel bratr Jan Žižka z Kalicha, vítěz u Sodoměře, Vožice, na Žižkově, u Kutné Hory a Něm. Brodu, na hoře sv. Gotharda u Hořic, u Malešova a jinde, tvůrce husitského válečnictví, jemuž se tolik měst a hradů poddalo a jenž sám nikdy nebyl na hlavu poražen, když bojoval „netoliko pro zákon Boží, ale zvláště také pro vysvobození jazyka českého a slovanského“.¹

Když zemřel, kázali Hradečtí sobě ho namalovati na praporec na bílém koni v rytířské zbroji s palcátem v ruce, tak jak živ jsa jezdil. „A když se Hradečtí pod tou korouhví bili, nikdy jsou boje neztratili.“

Žádný z mužů v českých dějinách proslulých neutkvěl tak hluboko a živě v paměti lidu jako trocnovský hrdina. Také místo, kde skončil, zůstalo v paměti, Žižkovo pole² tomu místu říkali a říkají, a zůstávalo nezorané. Za pozdějších dob, kdy památka slavného hrdiny různě zkalena, chtěli to pole zorati. Zkusili to, kus uorali, ale nedoorali. Dobytek, jenž byl v pluhu zapřažen, onemocněl a zdechl.

A tak zůstalo Žižkovo pole ladem. Až na něm bezový keř vyrostl. Rostl, vyrůstal a šířil se tak, že hospodář toho pozemku chtěl jej vyhubit. Ale jen zakopli, a již se motyka smekla a kopla do nohy dělníkovy. Vzali sekeru. Jak zasekli, sjela sekera z topůrka a zranila toho, jenž do keře sekl. A tak bezový keř zůstal.³ V obecné paměti zachovalo se také místo u trocnovského dvora, kde Žižka se pod dubem narodil. Ten dub stál věky a lid jej choval v poctivosti. Později, po bělohorské bitvě, byl Žižka lidu vyličován jako ukrutný divoch a krvežíznivec.

Než to v lidu zůstalo, že byl bojovník nepřemožený, jako síly nadpřirozené. Tu sílu hledali i v místě, kde se narodil, v dubu samém. Chodili si tam pro ni, uřezávali větve z toho stromu, vysekávali štěpiny z kmene, aby měli na topůrka k sekerám a kladivům. Věřili, že budou mítí pádnější, mocnější rány a že více v díle vydrží. Když pak

¹ Tak sám praví ve svém Vojenském zřízení od r. 1423

² U vesnice Žižkovo Pole, asi půl hodiny od Přebyslavi.

³ V těch místech byl postaven Žižkův pomník, na němž jsou vyryta jména Žižkových vítězných bitev.

dub sešel a z kmene zůstal jen pahýl,¹ putovali sem kováři i venkované a zatloukali do něho hřeby. Byliť přesvědčeni, že tím nabudou síly a statnosti. Zároveň však i ten pahýl hubili, odnášejíce z něho na topůrka k řemeslnému náčiní. Tak ostatek mocného dubu hynul, až

Jaroslav Moudrý

V minulých dnech byla dohodnuta nová schůzka mezi Bushem a Gorbačovem. Mají se sejít ve dnech 2. a 3. prosince na neutrální půdě a tak si budou povídat někde na lodi, která se bude houpat na vlnkách Středozemního moře.

Dle Bushe nelze očekávat 'žádných podstatných rozhodnutí či úmluv'. Kritikové Bushe, vedení Mitchellem, demokratem ze státu Main a vůdcem většiny v senátu, vytýkají Bushovi bez přestání, že reaguje velmi pomalu a opatrně na reformy Gorbačova a historický odklon východních zemí od komunismu. Bush má pravdu, neboť ze zkušenosti víme, že ani mrtvý komunista není dobrý komunista. Ani jeho zdechlině nelze věřit. Nikdo neví, kdy začne opět otravovat vzduch a zneužívat jeho čistotu.

Opět let 232. Zdá se, že nikdy nebude konce vracením se k této tragedii, která byla jen jednou z mnohých. Důvěře obecnosti to nijak nepřispěje. Nejhorším je, že popisování a komentáře jsou dělány lidmi, kteří buď v oboru nepracovali či byli jen novináři a problematiku si nikdy neprostudovali.

V našem 'Z deníku komentátora - Třetí týden v září', věnovali jsme jednu stránku psanou na stroji tomuto problému. Zmínili jsme se o příčinách deformace kovu v důsledku jeho námahy a napětí, které způsobují jeho únavu. Mluvili jsme krátce o nutnosti, jak předem zabránit, či zmenšit 'únavu' kovu. Jen jsme nenapsali, že mluvíme z vlastní zkušenosti. Koncem šedesátých let tento autor pracoval pro 'aero-space division' Litton Industries, kde měl za úkol, aby z vládních papírů, t.j. z originálních záznamů zjistil postup únavy materiálu kritických částí hřídel rotoru vojenských vrtulníků a vypracoval návrh na preventivní opatření. Výsledkem bylo automatické 'kuličkování' povrchu části vystavených námaze. 'Kuličkování' (shot-peening) je vlastně automatické vyklepávání povrchu, jak to dělávali cikáni při výrobě měděných kotlíků.

Vzdor preventivnímu opatření je nutná inspekce všech pohyblivých a otáčecích se částí, které v důsledku odstředivých sil podléhají úžasné námaze. Užívá se 'non destructive' zkušebních metod, tedy způsobu inspekce, která nezničí kov. Nejznámějšími jsou tři metody: ultrasonická, Roentgenova (X rays) a magnetická analýza pro magnetické kovy.

Každá trysková turbína v provozu má být po určité době vyměněna a nahrazena jinou, která prošla jednou z výše uvedených zkušebních metod. Tím letadlo, které stojí miliony dolarů je vyřazeno na opravdu minimální dobu z provozu, což je jednou ze základních zákonů rentability každého výrobního, tedy investičního statku. Není-li postupováno tímto způsobem, pak se jedná o 'turecké hospodářství' příznačné pro americký způsob vedení podniku, tedy v mnohém podobný socialistickým režimům.

O těchto věcech se oficiálně nemluví. Kdo se odváží, je vyštván ze zaměstnání, někdy i dokonce agenty provokatéry. Výmluvnost je v každé společnosti považována za smrtelný hřích a známku 'radikalismu', ačkoliv radikalismus je odvaha k činu a jeho opakem je duševní lenost či přiblížlost. Tyto dvě poslední vlastnosti jsou důležité pro kariéry, zejména politické.

Proč se o tomto zmiňujeme? Důvodem je zpráva ze Sioux City v Iowa. Dle ní experti (kdo, odkud a pod. není vůbec udáno) svědčili 1. listopadu, že prasklina v kotouči vzduchového šroubu trysky, která byla příčinou smrti 112 cestujících, pravděpodobně existovala v roce 1988, kdy tato součástka byla naposledy podrobena inspekci. Dle společnosti United Airlines vyžadovaná zkouška v té době nemohla přinést žádné nálezy o závadě. Jde zřejmě o válku sloviček, ovšem důležitou pro pojišťovací společnosti a hyeny, které se vloudily do řad amerických advokátů.

Není tomu dlouho, co jsme komentovali na nově vydaný zákon, dle kterého bezpečnostní orgány Spojených států mají 'právo' zatknouti každého, necht' se nalézá kdekoli na světě, kdo se dopustil zločinů proti občanu této země. Poukázali jsme na tu skutečnost, že je tím

porušen nejen základní princip civilisovaného práva, a tím je uznávání soudní příslušnosti, ale hlavně také, že jde o dvousečnou zbraň. Mají-li k takovéto 'právní' akci právo Spojené státy, pak je má každý druhý stát. Existuje totiž něco, co je uznáváno od začátku lidské společnosti, co bylo přímo žárlivě stráženo nekonečnými generacemi a co bylo vždy hlavní příčinou válek, a to jest suverenita státu. Tento 'zákon' vydaný na ochranu občanů této země je nejen důkazem o právní nevzdělanosti zákonodárního sboru Spojených států, ale vnese zmatek do mezinárodních vztahů. 'Když ty máš k tomu právo, pak já je mám také', řekne si každý. Tak vzniká bezprávní řád. Kde je pak záruka, že někdo si nevydá zákon, kterým se zakazuje něco, co v jiné zemi je povoleno?

Dle tohoto 'zákona' FBI má právo zatknout každého teroristu i na území jiném. V prvé řadě musí být dokázáno, že někdo spáchal zločin či přečin terorismu. Dále, co je to terorismus? Že někdo chce nazpět zemi, která mu byla ukradena? Spojené státy, necht' se nám to líbí či nelíbí, dopustily se terorismu již několikrát. Nálet amerického letectva na Tunís v Libyi, i když Qadaffi je terorista, byl také teroristickým činem, aktem válečným bez vyhlášení války. O Izraeli není třeba ani mluvit. Terorismus je jejich způsobem života. Příkladů jsou tisíce na té či oné straně.

A tak následky, o kterých jsme se již dříve zmínily, nedaly na sebe dlouho čekat. Z Nikosie na Kypru je hlášeno, že dle zprávy novinové agentury islamské republiky, která byla odposlouchávána Iran schválil zákon, jímž je dána příslušným místům moc k zatčení Američanů kdekoli se nacházejí za tím účelem, aby byli postaveni před soud. Jedny noviny navrhly, aby prvním cílem se stal bývalý velitel USS Vincennes (t.j. lod', která nedávno sestřelila v Perském zálivu iranské dopravní letadlo). Tato akce přišla uprostřed protiamerické vášnivé kampani, která byla vybičována u příležitosti desátého výročí 'dobyti' vyslanectví Spojených států v Teheranu. Demonstranti plánují spálit 160 amerických vlajek, což ovšem dle usnesení Nejvyššího soudu Spojených států je dovoleno, neboť se jedná o užití práva svobody slova. Vlajky mají být spáleny před objektem bývalého vyslanectví Spojených států.

Tento zákon má zůstat v platnosti 'pokud prezident Spojených států má autorisaci ke spáchání nelidských činů proti životům a zájmům iranských občanů'.

A tak se stalo, co jsme předvíдали, a o čem jsme nedávno psali. Ještě jednou opakujeme: Kdyby se nějakým způsobem dostal prezident Spojených států do rukou Iranu, podle 'jejich zákona', tak velmi podobného svému americkému pendantu, tato země nemůže právně nic dělat. Spojené státy jsou suverénní stát a tak i Iran. Zde neplatí ono staré rčení 'Quod licet Iovi, non licet bovi', nebo-li 'Co je dovoleno Jovovi, není dovoleno volovi', ale spíše 'Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris', což není nic jiného než ona populární moudrost 'Co nechceš aby se stalo tobě, nečiň druhému'.

Dojde-li ke konfrontaci v důsledku stejné interpretace státní suverenity, pak jediné rozhodnutí může být jen válka. O tom, jak by hlasovala OSN nemůže být ani nejmenších pochybností. Spojené státy mají více nepřátel než přátel. Ba ani kulturní státy by nemohly stát na její straně. Jak notoricky známo, Spojené státy nevyhrály žádnou válku po dobu mnoha let s výjimkou druhé světové války, kdy ovšem

Pokračování na str. 11

SINCE 1921... First National Bank of Cicero

Provádí bankovní služby veřejnosti.

Základ spolehlivé společnosti

6000 West Cermak Road.
2500 South Cicero Ave.

Cicero Illinois 60650 Phone 780-5000 Member FDIC

Český národní hřbitov v Chicagu

Již přes 100 let dobře slouží potřebám československé lidrajské veřejnosti v Chicagu a okolí. Pohřbívání do země, zehem a do krypt MASARYKOVA MAUZOLEA s křídly Dr. Ed. Beneše a Gen. M. R. Štefánika.

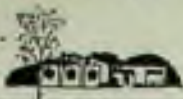
Obstaráme letní i zimní zlobení hrobov, jakož i hlinzové náhrobní tabulky, kamenné pomníky a ostatní potřeby a služby spojené s údržbou.

Tel. 788-8442, 539-8442
5255 No. Pulaski Rd.
CHICAGO, IL 60630

Poslouchajte náš rádiový program každou neděli v 9 hodin ráno na WCEV 1450

KDO
INVESTUJE
TEN
BOHATNE

**Hledám nemovitosti
na prodej!**

Kupců je stále dost - procenta
jsou nízká tak, jako v roce
1979.

Mám rodinné domky, nájemní
(apartmentní) domy, obchody.
KOUPĚ TOHOTO MĚSÍCE:
6.8 akru u Wisconsin Dells
a 'trailer' dům se vším komfor-
tem, blízko jezer a řeky jenom
za 35 tisíc dolarů.

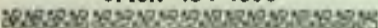
Kdo má rád přírodu a klid,
rád zamění rušný denní život
alespoň o víkendech a dovolené.
Nenechte si ujít tuto příležitost!
Několik českých rodin už tam
v okolí bydlí.

WESTCHESTER

rodinný dům o třech bytech,
3-3-2 ložnice za \$ 249.000

MIKI SPIGL

Cermak Road Realty
6226 W. Cermak tř.
Berwyn, Ill.
č. tel. 484-4800

WANTED TO BUY

Old Toys, Cars, Trucks, Foot-
ball and Baseball Cards, Old
Tins, Coffe, Tea, Tobacco,
Japps Potatoe Chip Cans, Old
Magazines, Cracker Jack Items,
Iron Mechanical and Still
Banks, Marbles, Old Walt
Disney Items, Lone Ranger,
Batman, Gene Autry, Old Comic
Books, Beer Steins and Glasses,
Old Postcards.

Call NORM at 863-8979
or 447-7955

Překládám do angličtiny legální
doklady školní a osobní
notářsky ověřené.

O. KOVAR
Pište na adresu:
P. O. Box 313
Riverside, IL 60546
nebo volejte:
(708) 442-7115

HOUSE FOR RENT

Cicero bungalow, 3 bedrooms,
near 49th Ct. and 18th St. .
Carpeted, clean with laundry
facilities. Call after 6, leave
message. 344-0702

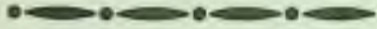
"Attention: Earn Money Read-
ing Books! \$32,000-year income
potential. Details (1) 602-838-
8885, Ext. Bk 1720.

Help Wanted

Potřebujeme ženu nebo muže na
pěknou lehkou práci při výrobě
z plexiskla. Zaučíme šikovné
žadatele.

Okolí Western a Cermak.
927-2129

**Kde možno koupit
Hlasatel:**

Austin a Čermák Rd., Cicero.
ve stánku

Miloš Pancner,
6038 W. Čermák Rd., Cicero.

Prague Sausage,
6312 W. Čermák Rd.,
Berwyn - pouze nedělní
Redakee Hlasatele,
6426 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Fred Pancner,
6514 W. Čermák Rd.,
Berwyn.

Roh Oak Park a Čermák Rd.,
Berwyn - stánek.

26th a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.
Čermák Rd. a Ridgeland,
Berwyn, stánek - nedělní.
Čermák Rd. a East Ave.,
Berwyn, stánek.

V New Yorku: Candy Store,
1437 - 1st Ave.,
New York, N. Y.

Lombard a Čermák Rd.
Cicero - stánek - nedělní
Mealmakers
6714 Čermák Rd.,
Berwyn - pouze nedělní.

Oznámení úmrtí

Oznamujeme všem přátelům a celé krajauské a exulantské
veřejnosti, že dne 27. listopadu 1989 navždy opustila svojí pozemskou
pout, pani

**HELENA ČERNÁ,
rozená ŠVEHLOVÁ,**

dcera Antonína Švehly, předsedy vlády první
Československé republiky

Narodila se 10. června 1901 v Hostivaři u Prahy. Poslední léta
svého života trávila v České útluně v Chicagu, kde bylo o ni vzorně
pečováno za pomoci přátel z chicagské oblasti.

Pozůstatky zesnulé byly po soukromých obřadech zpopelněny a
budou uloženy v rodinné hrobce v Hostivaři, v rodné její zemi, kterou
tolik milovala.

Jejímu synovi ANTONÍNU ŠVEHLOVI z Washingtonu, D. C.
a neteři ANIČCE ŠVEHLOVÉ z Berwynu, IL. vyslovujeme tímto
naši hluboce citěnou soustrast.

Prosíme, abyste zesnulé věnovali vaše modlitby a vděčnou vzpomínku.

VÝKONNÝ VÝBOR

Československé republikánské strany v exilu

Československé oddělení Hlasu
Ameriky vyhrálo hlavní cenu 7.
mezinárodního televizního festi-
valu 'Pater' v Brisbane v Austrá-
lii. Australská Akademie věd a
umění ji udělila za slovenskou
dramatizaci Orwellovy 'Farmy
zvierat' v kategorii 'drama'. Me-
zinárodního festivalu se zúčastni-
lo přes 300 rozhlasových stanic z
celého světa s více než 1.600
programy. 'Farmu zvierat' do
slovenštiny přeložil Vladimír Ma-
chajdík, zdramatizoval a režíro-
val ji Ernest Stredňanský.

Šéf čs. oddělení Hlasu Ameri-
ky, Pavel Pecháček, který cenu
převzal, zavedl každodenní vysí-
lání rozhlasových her a literár-
ních dramatizací stanicí Hlasu
Ameriky od září 1985, kdy čs.
oddělení rozšířilo své vysílání.
Pecháček je viceprezidentem
SVU a bývalým předsedou wa-
shingtonské odbočky této organi-
zace.

**CARMEN JEŠTĚ VĚTŠÍ
AIDY**

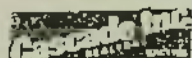
Pořadatelé Mezinárodního
operního festivalu v kanadském
Torontu oznámili, že po Verdiho
Aidě, předváděné v tyto dny v
mamutích rozměrech na novém
torontském stadiónu (Sky Dome),
bude v červnu příštího roku
následovat Bizetova Carmen. V
čem je Aida velkolepá, vskutku
elefantí (opravdoví sloni na scé-
ně), Carmen bude ještě kolosál-
nější (opravdoví býci na scéně),
prohlašují pořadatelé. Giuseppe
Raffa, umělecký ředitel festivalu
k tomu dodává, že na jevišti se
objeví víc než 1.500 'extras'.
Mezinárodní turné Carmen, ná-
sledující po torontské světové
premiéře, bude zahrnovat Světové
trhy, konané v Seville v roce
1992. (-drac-)

Sarasota - Florida

(zdarma) 1-800-237-2258

Chcete sa usadit' na pobreží
GULF of MEXICO?
Spol'ahlivu sprostredkujem
kúpu každého druhu Real
Estate. Mám 15 ročnú
prax.

MARIA BALAZ
Broker-Salesman

2439 Bee Ridge Rd., Sarasota, Fl. 34239

úrad (813) 924-1156
doma (813) 349-1918

(312) 484-1118

marina's
BEAUTY SALON
Home of the finest permanent waving

Visit Marina's new
salon - formerly at
26th St. & Mainline.
now at
6234 W. Cermak Rd., Berwyn, IL

"Komunistická Internacionála
začíná těmito slovy: 'Poslední
bitva vzplála, dejme se na po-
chod...'. Komunisté musí nyní
čelit něčemu zdaleka horšímu než
je poslední bitva. Musí čelit
faktu, že utopie, již se snažili
dosíci, bezpodmínečně a nevy-
hnutelně silou, zůstává nedosaži-
telnou. Budou se muset smířit s
tím, že neexistuje způsob ukonče-
ní historie přivoděním vítězství
pracující třídy; že "svoboda v
revoltě teď" bije proti nim; že
žádná poslední bitva se nekoná; a
i kdyby jaká byla, ztratili ji tak
jak tak." - John Lloyd,
Financial Times, London
Přel. -drac-

Do krychle o hraně 17 metrů by se do-
odlité 90.000 tun zlata, což je množství,
které lidé vytěžili od nejstarších dob po
dnešek. Kvůli zlatu se nespočetněkrát bo-
jovalo, loupilo a zabíjelo. Dnes už zlato a
drahé kovy neslouží pouze k výrobě oz-
dob, ale i ke zcela jiným, užitečnějším
účelům.

Člověk si zlato oblíbil již před 6.000 le-
ty. Našel v něm ideální materiál pro
výrobu šperků, ozdob a později i mincí.
Zlato nerezaví, ani neoxiduje, a svůj lesk
si udrží třeba několik tisíciletí. Je také
fantasticky tvárné. Z kostky o hraně jed-
noho centimetru lze vytepat plíšek, jenž
by pokryl jedenáct čtverečních kilome-
trů.

Dříve se zlato uplatňovalo především
ve finančnictví a ve šperkařství. Dnes se
jeho vyjímečných fyzikálních vlastností
využívá i v technice. Zlatou folii se
vystylují atomové reaktory, elektronické
spínací obvody se pozlacují, zlato se při-
dává do izolačních vrstev podmořských
kabelů. Sloučeninami zlata se léčí nej-
různější nemoci.

A stříbro? To má snad ještě záračnější
vlastnosti, jež lze uplatnit v technice. Je-
ho citlivost na světlo z něj učinila základ-
ní prvek fotografie. Je účinnou složkou
nejdokonalejších filtračních systémů, ve-
hementně ničí bakterie. Stříbrem se de-
zinfikují oči kojenců a těžké popáleniny.
Kromě toho je nejdokonalejším vodičem
elektrického proudu. Nemohli bychom
bez něj telefonovat, dívat se na televizi,
používat ledničku. Stříbrem se dají sva-
řovat materiály, které by se jinak nespo-
jily, například ocelové a hliníkové části
kosmických raket. Elektrická energie po-
hánějící kosmické aparátů pochází ze
stříbrných baterií.

Historie drahých kovů je temná a
krvává. Dnes však mohou tyto kovy pro-
jevit své sympatické vlastnosti a být k
užitku celému lidstvu.

VÍDEŇ

S. ROUŠTECKÁ

XV.

MATYÁŠ CORVIN.

Císař Bedřich III. - jako většina panov-
níků - zapomínal velmi rychle na dobré
služby Čechů. Pět let po tom, co ho král
Jiří vysvobodil z obležení Vídeňany, pod-
poroval již válku proti němu. Na venek
byla to válka proti prokletým kacířům,
jejichž prokletou hlavou byl sám král Ji-
ří, ale ve skutečnosti měli pan Bedřich i
jeho spojenec, uherský král Matyáš Cor-
vin, laskominy na pěkné české země.

Proto se Bedřich snažil též zabránit,
aby nenapadlo papeži smířiti se s Čechy.
Po smrti Pia II. putoval honem do Říma,
aby se poklonil novému papeži Pav-
lu III. A tehdy vymohl svatořečení kníže-
te Leopolda, čímž Rakušanům zajistil je-
jich zemský svátek s rozpustilým »Fass-
lutschem« v Klosterneuburgu, a také zří-
zení biskupství ve Vídni.

Prvním biskupem jmenován r. 1469
Leopold hrabě Spaur, ale jelikož se
pasovský biskup vzpíral, mohl úřad sku-
tečně nastoupiti teprve r. 1480 druhý bis-
kup Jan. Tehdy pasovská konsistoř pře-
stěhována do Heiligenstadtu, ale zcela
ustala ve Vídni její působnost teprve za
Josefa II.

Tedy s církevními věcmi měl císař
Bedřich v Římě štěstí, což se mu však ne-
dařilo, bylo rozhodnutí otázky české, ne-
boť papež, nechť se si rozhněvat krále
Matyáše, byl velmi opatrný.

Však i Bedřich udržoval na oko s Ma-
tyášem velmi dobré styky, takže tento
navštívil jej opětovně i ve Vídni. R. 1470
účastnil se tu dokonce tance a skvostné
slavnosti u Miluláše Teschlara,
bývalého starosty a jednoho z nejbohat-
ších měšťanů vídeňských.

Líbánek s Uhry byl však rázem ko-
nec, jakmile 22. března 1473 zemřel král
Jiří z Poděbrad. Tento vskutku de-
mokratický panovník nežádal si násled-
nictví pro svého zdatného syna Viktori-
na, nýbrž navrhl stavům Vladislava
Polského, jenž vskutku také byl zvol-
len. Proti tomu zvedl válku Matyáš Cor-
vin, jenž byl zetěm krále Jiřího. Tu-
reckým nebezpečím byl však přinucen k
dočasnému příměří.

Lišák Bedřich dovedným tahem zís-
kal zatím mnoho pro Habsburgy, zasnou-
biv svého syna Maxmiliána s nejbohatší
dědičkou v Evropě, Marií Burgund-
skou, a hned na to r. 1477 uzavřel spolek
s Vladislavem, králem polským a
českým.

Teď bylo zle! Neboť Bedřich měl pov-
stalce ve vlastní zemi a pomoc z Čech
zdržovali páni pod obojím. Když král Vla-
dislav konečně s několika tisíci oděnci
přece přitáhl k Vídni, musel se pro vlast-
ní záležitosti hned zase obrátit zpět do
Čech. Pouze papež přispěl Bedřichovi
na pomoc obvyklým proklánáním jeho
protivníků, ale tentokrát povstalci málo
si z něho dělali; chytali faráře, kteří klat-
bu vyhlášovali, a popravovali je.

Dobře připravený Matyáš přitřhl již v
srpnu 1477 k Vídni. A císař Bedřich? Za-
tím, co se Viedeň pro něj bila, ustupoval
z Nového Města do Kremže, do Lince, ba
až do Gmundenu. Svým věrným místo
pomoci zase posílal jen pochvaly. Na šle-
stí tentokrát dosti brzy svolil k odškod-
nění krále Matyáše a k uznání jeho náro-
ků na český trůn.

Za to král Matyáš nechtěl upustit od
dobyti Vídně. Útočil na ni na podzim
1482 opět a počátkem r. 1483 vrhl se na
ni znovu. Tentokrát s veškerou silou. A
zase byli Viedeňané císařem opuštěni. Na
prosby o pomoc jim neodpovídal, a když
mu vyčítali, že město opustil, prohlásil s
velikým gestem, že chtěl svým odchodem
válku od Vídne odvrátit a svěst ji na
svoji osobu...

Kruté časy prožívala Viedeň. Již mnoho
měsíců byla obležena a nastával v ní ne-
dostatek všeho. Psali proto radní v dub-
nu 1484 císaři, aby buď pomohl, anebo
dovolil jim s Matyášem uzavřít mír. Od-
povědi byly vyčítky, ale tentokrát hned
za nimi přišlo přece jedenáct lodí s po-
travinami.

V dubnu 1485 byli náhle zatčeni radní
páni Lorenc Haiden a Tomáš
Tenk. Bez dlouhého soudu Tenk stat,
Haiden oběšen, neboť prý byli navazova-
li s Matyášem.

V květnu dostupovala bída ve Vídni
vrchole, neboť nyní nepropustili Uhři je-
diného vozu do města. V obšírném dení-
ku tohoto obležení, který si vedl jistý
dr. Tichtels, je uvedeno, že tou dobou již
i koňské maso bylo řídkou a velmi dra-
hou pochoutkou. Jedli myši a potkany,
místo mouky byly jen otruby a mletá ků-
ra se stromů. Do polovice května pomě-
lo již šest set lidí hladem...

A císař ještě pomoci neposílal! Nyní ji-
stě bylo již bláhové čekat na ni. Světeno
tedy vyjednávání s Matyášem universitě,
neboť se pravilo, že učencům je uherský
král nakloněn.

Podmínky, sjednané v půli května,
byly pro Viedeň velmi příznivé. Pouze cí-
sařův majetek byl zadržen.

Dne 28. května přišel do města neman-
želský syn Matyášův, vévoda Jan, jenž
udělal dobrý dojem svojí přívětivostí. Za
ním dne 1. června, v předvečer božského
těla, přijel s velkolepým průvodem sám
Matyáš Corvin. Jel v uherském kroji, pln
perel a drahokamů, doprovázen vystro-
jenými magnáty i mnohými šlechtici z
Čech a Moravy. 24 velbloudů neslo krá-
lovský poklad, dlouhá řada povozů při-
vážela potraviny a průvod uzavíralo tisíc
dobře vykrmených uherských volů. Jaký
div, že z celého průvodu byli pro oči
vyhladovělých Viedeňanů právě tito volí
»nejmilejší pastvou! Sotvaže průvod
přešel, kde kdo vrhal se s jásotem na
rozdávané potraviny. Ani strašná vichřice,
jež se náhle přihlala, ani slabé země-
třesení neodohnalo hladových od vozů.

Ačkoliv Matyáš všemožně hleděl se za-
líbit a snažil se pomocí zábav navázati
dobré styky s měšťany, neměli Viedeňané
mnoho radosti z Uhřů. Bylí šlechtici vět-
šinou strašně pyšní a jejich žoldnéři nes-
nesitelně hrubí. Matyáš Corvin pečoval o
videňskou universitu, podporoval stavbu
svatoštěpánského chrámu i zřízení nového
dunajského mostu, ale vším tím nevy-
vážil trpkosti, již vzbuzovali jeho lidé.
Ovšem přispívalo k ní, že válka pokračo-
vala a následkem toho pro lid nenastávala
finanční úleva, že nebylo pořádku ani
bezpečnosti.

Na čas odvedla válka Matyáše i jeho
syna z Vídne do Budína. Když se pak r.
1490 navrátil, byl již churav, k celému
okoli podezřívavý a malíčkovitý přivádě-
ho do zuřivosti. Jednoho dne požádal o
čerstvé filky, a když mezi nimi našel ně-
kolik pohnilých, rozrušil se tak, že ho ra-
nila mrtvice. Zemřel za dva dny po té,
dne 6. dubna 1490, a mrtvola jeho odve-
zena do Uher. Pověst praví, že v hodinu
jeho smrti vystoupil Dunaj z břehů a
havrani, ptáci, jež rod Corvinův nesl v er-
bu, vzletli nad královským zámekem v
Budíně a zamířili k jeho hrobce do Sto-
ličného Bělehradu.

Viedeňské listy

Z DENÍKU KOMENTÁTORA...

prohrály její plody a mír.

A tak neznalost právní filosofie, logiky, reciprocity, ignorance a
arogance přivedly tuto zemi opět do mezinárodní šlamastiky, jako
obvykle. Iran se stal po Izraeli druhou největší možnou příčinou
válečného konfliktu. Ani jeden, ani druhý nestojí za to.

Daily Herald z 2. listopadu přináší pod titulkem 'Two more strikes
and JFK Jr. is out' zprávu, kterou přikládáme v plném znění. Dříve
však, než tak učiníme, nemůžeme si odpustit malou poznámku. Mezi
našimi lidmi žijícími v Americe je mnoho těch, kteří pohrdají
americkými sporty jako je baseball, americká kopaná, košíková a
pod.. A to je ovšem velká chyba. Kdo nezná tyto hry, nezná
Ameriku, nikdy nepochopí její charakter a zejména ne její jazyk. Pro
každého, kdo je na vyšším místě, znalost těchto sportů a jejich
terminologie je dorozumivací nezbytností. Jednou se ještě vrátíme k
podrobnostem tohoto fenoména, bez jehož znalosti lidé vlastně v
Americe jen vegetují. 'Strike', či jak jsme v pražské YMCA říkali
'strajk', znamená chybu hráče, který je na pále. Má dovolené jen dvě
chyby, to jest většinou minutí nadhozeného míče, čili dva strajky. Při
třetí chybě, třetím strajku je vyrazen ze hry v určitém 'inningu',
nebo-li období, rozhodně ne 'odpalování míče' jak říkají naše strašné
anglicko-české slovníky. Vysvětlení neznalosti hry je velmi jednodu-
ché: Naši lidé většinou s ní nevyrostli jako Ymkaři a kdo nerozumí
něčemu, vše hned odsuzuje. Americká mládež, která prošla zdejšími
školami, žila po léta v aktivním či pasivním poměru k těmto sportům,
ale žila s nimi a převzala jejich terminologii do běžného jazyka
obchodního, technického, literárního, politického a právního, prostě
všude tam, kde se jazyka užívá. Bez znalosti těchto sportovních frází,
vlastně idiomů, lidé nemohou vědět o čem se vůbec mluví.

A zde je překlad: "John F. Kennedy, Jr. propadl při zkoušce před
advokátní komorou v New Yorku, ale může prozatím podržet svůj
úřad v kanceláři státního zástupce Manhattanu.

Kennedy, kterému je 28 let, může se odvolat k rozhodnutí o
zkoušce, které se podrobil v červenci t.r., a může ji dvakrát
opakovat dříve, než by musel resignovat na svůj úřad jakožto asistent
okresního právního zástupce. Do úřadu nastoupil v srpnu t.r.. Než
se tak stane, Kennedy, který je absolventem Právní školy university v
New Yorku, může zatím pracovat jakožto 'nepřipuštený' právník na
některých případech, které spadají pod kategorii právních přestupků,
na jistých řízeních Nejvyššího soudu pod dohledem právníka, který byl
připušten do advokátní komory. Kennedyho sestra Carolina, udělala
podobnou zkoušku na první pokus, ale jeho bratranec Robert
F. Kennedy Jr. také propadl, zatím co pracoval ve stejném úřadě.
Konečně byl připušten do komory v roce 1985."

Nic nového pod sluncem. Podobným způsobem 'šli dopředu' děti
šlechticů a dnes děti milionářů. Jejich původ je ovšem stejný.
Málokdy najdete mezi těmito 'genií' někoho z roku, který žil,
pracoval a bojoval za půdu a své lidi po nespočetné generace. Je
zajímavé, že bývalý prezident JFK, který byl ošklivý, (což by nebylo
žádnou závadou k ničemu) a který poničil tuto zemi k nepoznání, byl
vždy líčen v nejlepších barvách. Bylo to dle onoho známého
pohádkového receptu: "Byl jednou jeden krásný a bohatý princ...".
Podstatou 'krásy těchto pohádek je, že byl bohatý. To lidem imponuje
a pak i každou opici prohlašují za krasavici.

Josef Kennedy starší je známou osobností. Jeho minulost rozhodně
nebyla slavná. Koupil si vyslanecký úřad a byl přidělen ke dvoru
královské Anglie. Jako typický Irčan byl obdivovatelem Hitlera a
zašel tak daleko, že musel být z úřadu odvolán s velkou ostudou. To
těmto lidem však nevadí. Pracoval ze všech svých sil, aby jeho
nejstarší syn Josef se stal prezidentem. Historie jeho synů je známá.
Málokdo si položil otázku, proč tato rodina věčně upadala do
nějakých potíží. Jejich děti padaly s koní, se stromů, onemocněly
podivnými nemocemi - prostě celá rodina byla jako prokletá. Došlo to
tak daleko, že zprávy o potížích v rodině byly uměle zatutlávány. Proč
to 'prokletí'? To ovšem neexistuje, ale tato rodina se tlačila do míst,
kam nepatřila. Voda vyteče z příkopu jen při povodni, ale vrací se
zpět, když nastanou normální podmínky. Je těžké dostat se do vysoké
společnosti a udržet se v ní. Je také těžké dostat se dolů a zůstat tam.

Případ mladého aristokrata, který rodem, jehož 'sláva' začala
pochybnou akcí v době prohibice - jaká to podobnost s původem
'vysoké šlechty' - nabyl výhodného společenského postavení, které mu
zabezpečuje místo ve veřejném životě, je podobný třetímu synovi
J. Kennedyho staršího, Edwardu M. Kennedymu. Ten také procházel
zkouškami na universitě tím způsobem, že jiný student je dělal za něj.
Tento Kennedy je smutně proslulý mnoha věcmi. V případě smrti
Mary Jo Kopechne si vysloužil titul 'hrdina od Chappaquiddicku'. Z
tohoto záhadného a nechutného případu se dostal jen zásahem
intervencí a rozhodnutím soudce, který měl být postaven před
disciplinární vyšetřování. Ale peníze světem vládnou.

Pokračování příští neděli

The President
The White House
Washington, D.C.

November 20, 1989

NÁRODNÍ RADA ŽEN SVOBODNÉHO ČESKOSLOVAKIA
P.O. BOX 121, NEWARK, NEW JERSEY 07101, U.S.A.

Dear Mr. President:

As an American citizen of Czechoslovakian origin, I am anxiously following, with hopeful expectations, recent events in East Germany and Central Europe, especially those in Czechoslovakia.

I have been encouraged by the apologies of new Polish and Hungarian governments for the participation of their armies in the Soviet invasion of Czechoslovakia in August 1968 and their recognition that the invasion of Czechoslovakia was a violation of the international law and treaties. Now it is the Soviet Union's turn to do the same to make Perestrojka, Glasnost and the abolishment of Brezhnev's doctrine really believable.

I know about your sincere support of democratic movements in Poland and Hungary and am taking the liberty to ask you for the same for my old country.

Soon you will meet Mr. Gorbachev in Malta where you will have in your hands the fate of the countries oppressed by unjust governments and systems.

Please, Mr. President, do not forget Czechoslovakia, and do not allow her borders to become the ultimate line of demarcation of the divided Europe.

I trust and thank you.

Respectfully,

Čestné členky:
DR. ALICE MASARYKOVÁ †
OLGA MASARYKOVÁ - REVILLIOD †

Předsednictvo

Předsedkyně:
BETKA PAPÁNKOVÁ

Místopředsedkyně:
O RADIMSKÁ

Jednatelka:
L. DROBLKOVÁ

Publiké:
M. VAŠKOVÁ

Členky:
DR. A. GOUPALIKOVÁ
DR. M. OSTENOVÁ

V NEW YORKU, 18. listopadu 1989.

Milí přátelé,

Jistě sledujete, co se poslední dny děje v naší staré vlasti. Domníváme se, že my v exilu bychom měli to spontánní volání po svobodě a demokracii podpořit a stotožnit se s ním.

Jak víte, prezident Bush se sejdě 2. prosince t.r. s Gorbačovem na Maltě a tam se patrně, zase jako už mnohokrát, bude jednat i o nás bez nás. Měli bychom dát najevo, že nám všem ještě na osudu Československa záleží, a žádat ho, aby na Maltě hájil zájmy československé demokracie a nepřipustil, aby demarkační čára sovětské sféry zůstala na československé západní hranici.

Ztotožňujete-li se s našim názorem, podepište laskavě přiložený petiční dopis, adresovaný prezidentu Bushovi, a o b r a t e m odešlete na adresu:

The President, The White House, Washington, D.C.

Času mnoho nezbyvá, a aby naše petice došla až k prezidentovi, musí být početně silná. Požádejte proto své rodinné příslušníky, přátele, známé, aby jí s Vámi plným jménem a adresou podepsali a případně ji rozanočíte a pošlete svým přátelům a známým.

Děkujeme Vám za podporu naší společné věci.

S pozdravem

jednatelka.

Unikátní kresba Josefa Mánesa

Již dříve jsme byli upozorněni na neznámou nebo zcela zapomenutou kresbu Josefa Mánesa, představující nádvoří šternberského hradu před více než sto lety. Kresba byla otiskována jako dobová ilustrace v časopisu Květy v roce 1868. V poslední době byla znovu objevena katalogem grafik, kreseb, pohlednic a fotografií, vydaným pod názvem Ikonografie Šternberka Krajským vlastivědným muzeem v Olomouci.

Vzpomenutý časopis uveřejnil v témže roce ještě další Mánesovu kresbu, znázorňující hrad Šternberk, tentokrát hradní interiér. Je to unikátní obrazový doklad toho, v jakém stavu se nacházel hradní palác před jeho obnovou.

Na našem obrázku se nám naskytá pohled do vnitřních hradních prostor, můžeme nahlednout do tzv. vizítkového sálu, tj. do místnosti s velkými renesančními okny, obrácenými na západní stranu. Stejně jako předešlý výjev, tak i tento ožívají typické postavky a dodávají mu romantický, dramatický ráz.

V rozlehlých prostorách se návštěvníci skoro ztrácejí. V popředí vidíme trojici postav, muže a ženu v cestovních ša-

tech a další ženu v prostém úboru — snad „domácí“ paní, která hosty provází. V pozadí stojí jiný muž, který oknem pozoruje město, rozkládající se v podhradí. Ti vpředu jsou zaujati prohlížením čehosí, co našli v nakupené sutl. Také tento výjev doplňuje zvířecí motiv. Na předešlém obrázku znázorňujícím hradní nádvoří, to byli dva vepřiči; zde vidíme psi doprovodu — patrně dalšího „člena“ živého hradního inventáře.

Zásluhou vydaného katalogu se v rozsáhlém díle Josefa Mánesa objevují i tyto zcela zapomenuté nebo dosud nepovšimnuté kresby, jejichž originály se bohužel nedochovaly.

Splněné touhy

Dnes, 14. listopadu, je tomu 140 roků, kdy se uskutečnilo zbožné přání, zabydlené v národě: toho dne zavítala do historického města Chrudim první česká divadelní společnost - šmíra - a po třech dnech zahájila představení slavnostní předehrou "Umělcové na pouti". Byla uzavřena živým apothetickým obrazem Prahy - pro principála J. A. Prokopa ji sepsal Josef Kajetán Tyl.

Samo uvítání herců se stalo slavnostním okamžikem v historii české Thalie, nejen pro jejich doprovod z pardubického nádraží snad všemi nadšenými obyvateli Chrudimě (hýčkali herce, ba oslavovali je jako

národní hrdiny), zejména však pro povýšení divadla na vrcholnou úroveň - každý tak cítil a tímto způsobem vyjádřil víru v naděje, jež do působení divadla skládal. Divadlo se považovalo za pochodeň jazyka. Divadlo posloužilo také za špatně skrývaný, lež povolený projev odporu, neustále živěného politickým útlakem.

České divadlo se stalo od prvního kroku symbolem národního osvobozovacího boje a vydatně přispělo k jeho vítěznému zakončení. Snad v žádné jiné zemi se netěšilo divadlo takové účtě jako u nás. V neposlední řadě divadlo povolalo na mnohdy vratká prkna "slávy", často promrzlá a skoro vždycky osvětlená, herce s výkony, které přešly v legendy. Kdo kočoval tenkrát rodnou zemí, byl považován za vyznamenaného a při vši bídě se cítil jako král. Národní nadšení provázelo všechny kroky divadla na pouti českou zemí. Kolik z těch známých pak přešlo nejprve do Prozatímního a potom do Národního divadla! Kdo je dneska spočítat? Bylo by vůbec možné představit si dnešní hereckou generaci bez zázemí Vojanova, Kvapilové, Šimanského, Sklenářové-Malé a těch ostatních velikých zjevů, o nichž se dočítáme v jejich pamětech i ve vzpomínkách na kvasící čas z pera jiných? Jména Budil, Vydra, Kovářik nebo Švanda už pomaloučku zapadají, ale v análech dosud září a žádná z budoucích dob je nevymaže.

Od památného prolomení ledů 14. listopadu 1849 vzrůstala vášnivá touha národa po vlastním divadle. Požadavek zbudování vlastního stánku se stal vůdčím motivem života. Žádáno, aby památník důstojně obstál mezi postavenými dřívě a jinde. Proto se narodila celá generace na vyšperkování pokladu, aby rozmáchlým gestem štětců a dlát císelovala myšlenku, na jejímž prahu stála mateřština. Pokorný a trpělivý až k bolesti, jazyk, se právě s jeviště ukázal silným a mocným. Lidé věděli o jeho lahodném rytmu a schopnosti vyjádřit vše, co jim po staletí leželo na srdci a čím celý kmen žil. Čeština učila, zdvihala i kárala, vždy s laskavostí a bez strachu čelila nepřátelským tlakům shora i z úst zaprodance. Jeho samého stavěla na pranýř - národ byl jist životem, dokud jeho sladká, krásná řeč bude žít.

Až se jednou zamyslíme odkud vytryskl ten pramen prostého hrdinství, sebevědomí a cti i slávy, měli bychom se vrátit zpátky onomu čtrnáctému listopadu 1849, neboť tehdy se zrodilo v plné síle nejvládnější vědomí sounáležitosti, ke kterému pak se směle hlásila generace za generací at' malířů, hudebníků, sochařů, dramatiků, a básníků, každý jednotlivec, prostý člověk. S divadlem se rodil výkvět národa, jednotlivci, kteří skrze bouře a přítmi vedli k světlu, do draze vykoupěných dní svobody.

Neměli bychom ani zapomenout na první divadla a jejich práci, na oddanou službu jazyku, naší mateřštině, která tmelí v celek miliony minulých i budoucích Čechů.